

OULUN KAUPUNGINTALO

Rakennushistoriaselvitys (RHS)

Oulussa 21.06.2005 Arkkitehtitoimisto Kari Huotari Oy

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	4
2	RAKENNUSHISTORIASELVITYKSEN SISÄLTÖ	5
2.1	Rakennushistoriaselvityksen (RHS) tausta ja tavoitteet	5
2.2	Rakennushistoriaselvityksen (RHS) työtavat	5
3	RAKENNUKSEN SIJAINTI JA KAAVALLINEN KEHITYS	6
3.1	Sijainti / osoitetiedot	6
3.2	Kaavallinen kehys	6
4	RAKENNUSHISTORIAN PÄÄVAIHEET	7
4.1	Rakennushistorian taustaa	7
4.2	Oulun Seurahuone Oy	7
4.3	Johan Erik Stenbergin toteutettu suunnitelma 1885	8
4.31	Seurahuoneen rakentaminen 1885-1887	8
4.32	Seurahuoneen tyyli	8
4.33	Sisustus	9
4.34	Rakennuksen pohjakaavioiden symmetria	9
4.35	Kellarikerros	9
4.4	Vuodet 1887-1919	17
4.5	Oiva Kallion toteutettu suunnitelma 1920	18
4.51	Muutostyöt taustoiheen	18
4.52	Kellarikerros	18
4.53	Pohjakerros	19
4.54	Ensimmäinen kerros	20
4.55	Toinen kerros	21
4.56	Kolmas kerros	22
4.57	Julkisivumuutokset	23
4.58	Sisäpuolisia muutoksia	23
4.59	Kustannuksista	23
4.6	Vuodet 1920-1978	24
4.61	1920-luku	24
4.62	1930-luku	24
4.63	1940-luku	24
4.64	1950-luku	24
4.65	1960-luku	24
4.66	1970-luku	24
4.7	Vuosien 1978-1982 peruskorjaus- ja muutostyöt	25
4.71	Muutostyöt taustoiheen	25
4.72	Kellarikerros	25
4.73	Pohjakerros	26
4.74	Ensimmäinen kerros	26
4.75	Toinen kerros	27
4.76	Kolmas kerros	27
4.77	Ullakkokerros / kattokerros	27
4.78	Talotekniikka	27
4.79	Julkisivut ja vesikatto	27
4.8	Vuodet 1983-2004	28
5	RAKENNUKSEN TILOJEN, RAKENTEIDEN JA RAKENNUSOSIEN SÄILYNEISYYS, SÄILYTETTÄVYYS SEKÄ ARVOTTAMINEN	29
5.1	Säilyneisyyden ja säilytettävyyden tutkimisen sekä arvottamisen perusteet	29
5.2	Säilyneisyys, säilytettävyyden ja arvottaminen	30
5.21	Kellarikerros	30
5.22	Pohjakerros	32
5.23	Ensimmäinen kerros	34
5.24	Toinen kerros	38
5.25	Kolmas kerros	42
5.26	Ullakkokerros / kattokerros	44
5.27	Julkisivut	46
5.28	Sisäpuoliset pinnat, rakennusosat, kalusteet ja sisävärit	48
6	TIIVISTELMÄ	52
7	PÄÄLÄHTEET	55

Oulun kaupungintalo toukokuussa 2005.

1 JOHDANTO

Tämä rakennushistoriaselvitys (RHS) käsittelee Oulun kaupungin keskustan 1. kaupungin-osan (Pokkinen) korttelissa n:o 39, tontilla n:o 1 sijaitsevaa Oulun kaupungintaloa.

Oulun kaupungintalo rakennettiin vuosina 1885-1887 arkkitehti Johan Erik Stenbergin suunnitelmien mukaisesti Oulun Seurahuoneeksi. Vuonna 1920 rakennusta korotettiin yhdellä lisäkerroksella ja rakennuksessa tehtiin huomattavia muutostöitä arkkitehti Oiva Kallion suunnitelmien mukaisesti. Vuosina 1978-1982 Oulun kaupungintalossa suoritettiin mittavat peruskorjaustyöt Oulun kaupungin rakennusviraston talosuunnitteluosaston laatimien suunnitelmien mukaisesti.

Rakennushistoriaselvitys keskittyy Oulun kaupungin teknisen keskuksen toimeksiannon mukaisesti rakennuksen alkuperäiseen suunnitelmaan ja toteutukseen vuosilta 1885-1887, muutossuunnitelmiin ja toteutukseen vuodelta 1920 sekä peruskorjaussuunnitelmiin ja toteutukseen vuosilta 1978-1982; eli kolmeen päärakennusvaiheeseen.

Toimeksiannon rajauksen mukaisesti tontilla ja ympäristössä tapahtuneet muutokset eivät kuuluneet tähän RHS-kartoitukseen; RHS ei sisällä korttelin ja tontin kaavallista historiaselvitystä.

RHS on laadittu Oulun kaupungintalon peruskorjaustöiden hankesuunnittelun sekä päätöksenteon pohjaksi. Samanaikaisesti RHS:n kanssa on laadittu Oulun kaupungintalon peruskorjaustyön hankesuunnitelma.

Selvitystyö on laadittu Arkkitehti toimisto Kari Huotari Oy:n toimesta; koordinaattorina ja kokoajana arkkitehti Kari Huotari. Pohjois-Pohjanmaan Museo on toiminut RHS-työtä tukeneena ja kommentoineena asiantuntijatahona.

2 RAKENNUSHISTORIASELVITYKSEN SISÄLTÖ

2.1 RAKENNUSHISTORIASELVITYKSEN (RHS) TAUSTA JA TAVOITTEET

Oulun kaupungintalon rakennushistoriaselvitys / RHS on tehty kaupungintalon tulevan korjaustyöhankkeen perusselvitysasiakirjaksi.

RHS kertoo Oulun kaupungintalon rakennushistorian keskittyen kolmeen päärakennusvaiheeseen. Rakennusvaiheet ovat:

- Vuodet 1885- 1887, jolloin nykyinen kaupungintalo rakennettiin Oulun Seurahuoneeksi arkkitehti Johan Erik Stenbergin suunnitelmien mukaisesti korvaamaan suuressa Oulun tulipalossa 2-3.11 1882 tuhoutunut Westerlundin saloni.
- Vuosi 1920, jolloin kaupungintaloa laajennettiin arkkitehti Oiva Kallion suunnitelmien mukaisesti yhdellä lisäkerroksella (3. kerros) ja jolloin tehtiin muitakin merkittäviä muutostöitä.
- Vuodet 1978-1982, jolloin suoritettiin mittavat peruskorjaus- ja muutostyöt. Korjaustöiden arkkitehtisuunnittelu tehtiin Oulun kaupungin rakennusviraston talosuunnitteluosastolla. Sisustussuunnitelmat laati Studio Nurmiesniemi.

Yhtä aikaa RHS:n kanssa on laadittu Oulun kaupungintalon peruskorjaustyön hankesuunnitelma, jonka mukaisesti korjaustyöt sisältävät talotekniikan järjestelmien sekä rakenteiden peruskorjaus-, muutos- ja uusimistyöt.

- Oulun kaupungintalon peruskorjaus- ja muutostyöhankkeen lähtökohtana on rakennuksen nykyisten taloteknisten järjestelmien (ilmastointi, jäähdytys, vesijohdot, viemäriputket, lämpöjohdot sekä sähkö-, atk- ja teletekniikka) uusiminen. Pääosa nykyisistä talotekniikan järjestelmistä asennettiin v. 1978-1982 suoritettujen korjaustöiden yhteydessä (n. 25 vuotta sitten) ja järjestelmät ovat - joitakin myöhemmin uusittuja osia lukuun ottamatta – tehtyjen tutkimusten ja selvitysten mukaisesti käyttökärsä päässä.

Talotekniikan uusimisen lisäksi peruskorjaus- ja muutostöiden yhteydessä korjataan ja uusitaan myös rakenteita, jotka ovat tehtyjen tutkimusten sekä katselmusten perusteella korjaamisen ja/tai uusimisen tarpeessa.

Rakennushistoriaselvityksen tavoitteena on dokumentoida rakennuksen nykytilanne ja koota yhteen tiedot Oulun kaupungintalon edellä mainituissa kolmessa päärakennusvaiheessa toteutetuista rakennustöistä. Nykytilanteen piirustusten sekä vuosina 1885 ja 1920 tehtyjen suunnitelmapiirustusten vertailuilla sekä katselmuskierrosten ja dokumentointivalokuvauksen avulla on kartoitettu eri rakennusvaiheiden säilyneisyyttä. Säilyneisyyden pohjalta on tehty johtopäätökset niistä kokonaisuuksista ja rakennusosista, jotka on esitetty säilytettäväksi, entisöitäväksi ja/tai palautettaviksi. Säilytettävyyden pohjalta on tehty johtopäätökset, jotka tähtäävät rakennuksen tulevaa korjaustyötä ohjaamaan arvottamiseen. Lisäksi RHS antaa toimenpidesuositukset lisäinventointien tarpeesta.

2.2 RAKENNUSHISTORIASELVITYKSEN (RHS) TYÖTAVAT

RHS:n laatiminen on toteutettu Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisun 19 - ‘Valtion rakennusperinnön vaaliminen’ - mukaisin menetelmin.

Oulun kaupungintalon RHS:n tavoite on ollut koota päärakennusvaiheiden keskeinen rakennussuunnitelma- ja arkistokuva-aineisto. Aineiston pohjalta on tarkasteltu rakennuksessa, rakenteissa, rakennusosissa, pintarakenteissa ja talotekniikassa tapahtuneita muutoksia. Lisäksi rakennuksessa on suoritettu katselmuskierroksia ja rakennus on dokumentoitu valokuvaamalla.

Vuosina 1885-1887 toteutettujen rakennustöiden pohjana olleita arkkitehti Johan Erik Stenbergin suunnitelmapiirustuksia sekä vuonna 1920 toteutettujen rakennustöiden pohjana olleita arkkitehti Oiva Kallion suunnitelmapiirustuksia säilytetään Oulun maakunta-arkistossa. Rakennushistoriaselvityksen laatimisen yhteydessä on ko. suunnitelmapiirustukset kopioitu ja skannattu digitaalisiksi tiedostoiksi. Vuosina 1978-1982 toteutettujen korjaus- ja muutostöiden suunnitelmapiirustukset on Oulun kaupungin toimesta siirretty digitaalisiksi tiedostoksi / ajantasapiirustuksiksi.

Työtavana on ollut tutkia nykytilanteen ajantasapiirustusten sekä vuosien 1885-1887 ja 1920 rakennusvaiheista tehtyjen suunnitelmapiirustusten vertailujen avulla tilojen ja rakennusosien säilyneisyys. Eri rakennusvaiheiden säilyneet tilat ja rakennusosat on esitetty rakennushistoriaselvityksen pohjapiirustuksissa eri värein; 1885-1887 valmistuneiden ja tähän päivään säilyneiden tilojen ja rakennusosien osalta ruskeana, 1920 valmistuneiden ja tähän päivään säilyneiden tilojen ja rakennusosien osalta punaisena sekä 1978-1982 valmistuneiden tilojen ja rakennusosien osalta sinisenä.

Ks. kohta 5: Rakennushistorialliset ja nykytilanteen pohjapiirustukset.

RHS hahmottaa nykytilanteen dokumentoinnilla ja nykyisten ajantasapiirustusten sekä vuosien 1885 ja 1920 suunnitelmapiirustusten vertailujen avulla eri vaiheissa toteutettujen tilojen ja rakenteiden säilyneisyyden. Säilyneisyys selvitysten perusteella on tehty arvottaminen tilojen, rakenteiden ja rakennusosien säilytettävyydestä tulevissa korjaustöissä.

Asemakaavakartta v.1888. Kaupungintalon sijainti esitetty punaisella ympyrällä.

Ote ajantasa-asemakaavasta.

3 RAKENNUKSEN SIJAINNIN JA KAAVALLINEN KEHYS

3.1 SIJAINNIN / OSOITETIEDOT

Oulun kaupungintalo.
 Käyntiosoite: Kirkkokatu 2a.
 90100 Oulu.
 Postiosoite: PL 1.
 90015 Oulun kaupunki.

3.2 KAAVALLINEN KEHYS

Oulun kaupungintalo sijaitsee kaupunginosassa n:o 1, korttelissa 39, tontilla 1. Asemakaavan mukainen kerroskorkeus on IV. Tontti on kooltaan 2.670 m².

Alueella on voimassa 17.11.1973 päivätty asemakaavanmuutos, joka pohjautuu 6.2.1063 ja 5.12.1947 vahvistettuihin asemakaavoihin.

Kaavamerkintä on YH eli 'Hallinto- ja virastorakennusten korttelialue'. Kaavan mukaisesti rakennus säilyy. Kaavamerkintää on täsmennetty merkinnällä YH^{em3}, joka tarkoittaa: 'YH^{em3}-korttelialueella sijaitsevan rakennuksen kunnostamisesta ja muuttamisesta on maistraatin hankittava Museoviraston lausunto. Autoja saa pysäköidä vain pysäköimispaikaksi merkityllä korttelin osalla.'

YH-korttelia / tonttia ympäröi Torikadun, Asemakadun ja Kirkkokadun puolelta puistoalue – Hallituspuisto, jonka kaavamerkintä on P1 eli 'istutettava puistoalue'. Hallituspuiston läpi virtaa Kaupunginoja, joka on merkitty kaavassa vesialueeksi..

Oulun kaupungintalon tontti rajautuu vain yhteen katualueeseen – Hallituskatuun.

4 RAKENNUSHISTORIAN PÄÄVAIHEET

4.1 RAKENNUSHISTORIAN TAUSTAA

Ruotsalainen Carl Wilhelm Westerlund (s. Tukholmassa 13.11.1809) tuli Suomeen vuonna 1826. Senaatti myönsi 4.5.1830 Westerlundille privilegion, jonka mukaisesti hänellä oli oikeus seurueineen näytellä ruotsiksi kaikissa Suomen kaupungeissa. Helsingistä Westerlundin seurue lähti kesäkuussa 1831 pitkälle maaseutukaupunkierrokselle (Porvoo, Loviisa, Turku, Pori, Kristiinankaupunki, Vaasa, Kuopio, Uusikaarlepyy, Pietarsaari ja Kokkola). Teatterinjohtaja C.W.Westerlund meni 20.3.1832 naimisiin teatteriseurueeseen kuuluneen Maria Silfvanin kanssa. Kokkolasta seurue matkasi Ouluun, jossa he viipyivät aina 16.6.1832 saakka.

Oulussa Westerlundin seurue vieraili 14.10.-31.12.1836. Maaliskuussa 1838 seurue saapui jälleen Ouluun. Seurue viipyi Oulussa 1,5 kuukautta, jonka aikana he antoivat kaiken kaikkiaan 17 esitystä.

4.4.-10.6.1841 Westerlundin seurue esiintyi jälleen Oulussa. Seuraavana vuonna 1842 Westerlund haki Oulun kaupunkikellarin oikeuksia ja ne hänelle myönnettiin. Westerlund asettui asumaan satulaseppä Michel Willgren vanhemman kiinteistöön Pakkahuoneenkadun ja Aleksanterinkadun eteläkulmaan. Oman kiinteistönsä Carl Wilhelm Westerlund hankki vapaaehtoisesta huutokaupasta, jonka järjesti laamanni Clasenin perikunta 2.9.1846. Kaupattava kiinteistö sijaitsi ensimmäisen kaupunginosan tontilla n:o 24 (nykyisessä kaupungintalon korttelissa). Westerlund tarjosi korkeimman hinnan ja hänen huutonsa hyväksyttiin. Ostamaansa kiinteistöön hän muutti vuoden 1847 alussa.

Vuonna 1849 Westerlund täydensi pihapiirin rakennuksia juhlatilaisuuksia varten tehdyllä uudella rakennuksella. Tätä uutta rakennusta ryhdyttiin kutsumaan Westerlundin salongiksi. Ensimmäiset esitykset uudessa talossa pidettiin 13.12. ja 16.12.1849. Rakennus tunnettiin Seurahuoneena.

Westerlund harjoitti ravintolatoimintaa menestyksellisesti ja häntä arvostettiin moitteettomana kansalaisena. Westerlundista tuli Oulun kaupungin raatimies vuonna 1862.

Vuonna 1862 Westerlund osti talon Pokkitörmältä ja muutti asumaan lyseon viereen.

Suomalaista teatterihistoriaa koettiin 24.9.1875, kun Aleksis Kiven Nummisuutarit sai kantaesityksensä Westerlundin salongissa.

Westerlundin salonki ei kuitenkaan ollut kovin kannattavaa toimintaa. Westerlundin mielestä juhlahuoneiston pito ei oikeastaan kuulunut yksityiselle taholle vaan pikemminkin Oulun kaupungille.

Westerlund tarjosi taloaan Oulun kaupungin ostettavaksi. 8.3.1877 kaupunginvaltuusto käsitteli asiaa, mutta hylkäsi ehdotuksen.

Oulun kaupungissa ei enää ollut toimivaa juhlahuoneistoa. Niinpä Oulun kauppiaat perustivat Oulun Seurahuone Oy:n. Uuden yhtiön yhtiöjärjestys vahvistettiin 6.6.1877. Oulun Seurahuone Oy osti Westerlundin kiinteistön em. kauppakirjan perusteella. Kiinteistö sijaitsi ensimmäisessä kaupunginosassa tontilla n:o 24. Lääninarkkitehti Lüchou laati heti kaupan vahvistumisen jälkeen kiinteistön korjaussuunnitelmat.

2-3.11.1882 Westerlundin salonki tuhoutui suuressa Oulun tulipalossa.

4.2 OULUN SEURAHUONE OY

Westerlundin salongin tuhouduttua Oulun suuressa tulipalossa 2-3.11.1882 Oulun Seurahuone Oy ryhtyi pohtimaan uuden talon rakentamista.

Palon jälkeen Seurahuone Oy lunasti Seurahuoneen naapurina olleen kauppias Ravanderin lesken, Henrietta Ravanderin tontin. Tontit 24 ja 25 muodostivat kokonaisen korttelin, jota rajoittivat pohjoisessa Kaupunginoja, idässä Kirkkokatu, etelässä Hallituskatu ja lännessä Torikatu.

Osakkaiden mielestä uusi rakennus tuli toteuttaa kivirakenteisena. Uudesta Seurahuoneesta päätettiin tehdä yleissuunnitelma, joka sisälsi alustavan huonetilaojelman. Sen mukaisesti talossa piti olla 300 hengen juhlasali, jossa voitiin järjestää myös teatterinäytäntöjä ja matkailijoiden tarpeisiin tuli varata 20-25 huonetta. Lisäksi talossa piti olla ravintola, kokoushuone, kabinetteja, biljardihuone, lukuhuoneita sekä viisi huonetta käsittävää klubihuoneisto.

Luonnossuunnitelmien laatijoiksi valittiin arkkitehdit Th Decker ja C.T.Höijer. Höijerin ehdotus sai ilmeisesti enemmän kannatusta, koska Höijeriltä tuli helmikuussa 1883 uusi riisuttu esitys Oulun Seurahuoneeksi. Höijerin esitystä käsiteltiin yhtiökokouksessa 8.3.1884.

Oulun kaupungintalon rakentamista pohtiva komitea esitti mietintönsä 24.3.1884. Sen mukaisesti Oulun kaupunginvaltuusto päätti 26.6.1884, että kaupunki luopuisi kaupungintalon rakennuttamisesta ja ryhtyisi uuden Seurahuone Oy:n osakkaaksi.

Seurahuone J. E. Stenbergin suunnitelmien mukaisessa asussa. (Pohjois-Pohjanmaan Museo.)

Seurahuone. (Pohjois-Pohjanmaan Museo.)

4.3 JOHAN ERIK STENBERGIN TOTEUTETTU SUUNNITELMA 1885

4.31 Seurahuoneen rakentaminen 1885-1887

Elokuussa 1884 Seurahuone Oy:n kokouksessa käsiteltiin Oulun kaupungin mukaantuloa yritykseen. Samassa kokouksessa Oulun Seurahuone Oy päätti, että se tarvitsisi Oulun Seurahuoneen uudet luonnossuunnitelmat.

Suunnittelutehtävä annettiin ruotsalaiselle arkkitehti Johan Erik Stenbergille, joka oli suunnitellut mm. Porin teatteritalon (v. 1884). Syyskuussa 1884 arkkitehti Stenberg saapui Ouluun esittelemään suunnitelmiaan ja yhtiökokous hyväksyi ne 16.9.1884. Uuden Seurahuoneen rakentaminen aloitettiin huhtikuussa 1885.

Seurahuoneen rakentaminen oli Oulun mittakaavassa suurhanke. Rakennusalan ammattimiehiä haalittiin Ouluun ympäri Eurooppaa. Suunnittelija oli ruotsalainen, lattian tekijät venäläisiä, maalaustyöt suorittivat itävaltalaiset, kivityöt tekivät saksalaiset, englantilaiset tekivät sähkötyöt , ruotsalaiset tekivät muuraustyöt ja norjalaisilla oli huolenaan kuvanveisto. Juhlasalin sisustuksen koristemaalauksista vastasivat itävaltalaiset taiteilijat Schneider ja Fiala. Suomalaisen työnä olivat rakennustekniset aputyöt.

Rakennuksen kustannusarvio oli rakennustöihin ryhdyttäessä 275.000 mk, mutta lopulliset rakentamiskustannukset oli peräti 393.520 markkaa.

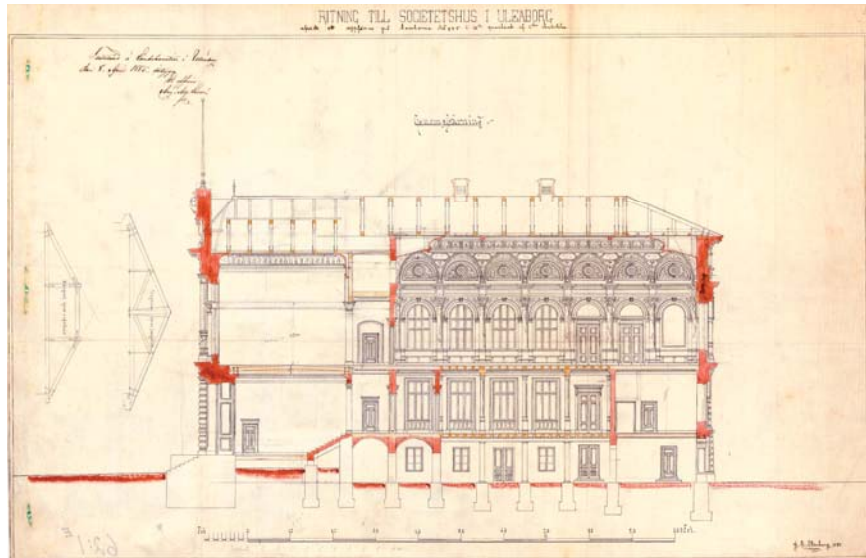
Rakennus valmistui juhlasalin ja sen oheistilojen osalta Oulun rautatien avajaisjuhliin 29.10.1886. Lopullisesti talo avattiin yleisölle heinäkuussa 1887, mutta täysin valmis rakennus oli vasta elo-syyskuussa 1887.

Juhlasali sijaitsi toisessa kerroksessa, joka toimi sekä hotelli- että juhlerakennuksena. Ensimmäinen kerros oli ravintolakerros, jonne tultiin Kirkkokadun puoleisen sisäänkäynnin kautta. Pohjakerroksessa (sisäänkäynti Torikadun puolelta) sijaitsivat mm. vaunusuojat, kellarit ja toisen luokan ravintola.

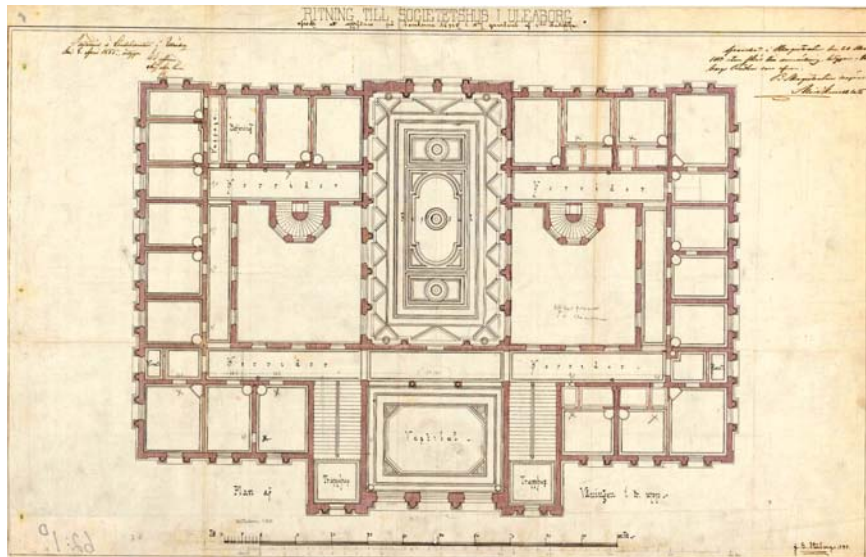
4.32 Seurahuoneen tyyli

Seurahuone oli Oulun huomattavin uusrenessanssin henkeen tehty rakennus, joskin rakennuksessa on myös uusbarokin piirteitä. Pääjulkisivussa on uusbarokin henkeä; mm. katkaistut tornikupolit, mutta muut julkisivut olivat uusrenessanssin periaatteen mukaan toteutettuja. Rakennuksen tyypillisiä renessanssi- tai renessanssi-tyyppisiä piirteitä olivat kolmikerroksisuus (pohjakerros sekä 1. ja 2. kerros), sisäpihat sekä symmetria pohjapiirustuksissa ja julkisivuissa.

Julkisivuissa ja koristemuodoissa oli myös selviä renessanssin tyyli- tai renessanssi-tyyppisiä piirteitä. Kerroksia erottavat listat ja ulkonevat, konsolien kannattama kattolista antoivat julkisivuille vaakasuoran horisontaalisen korostuksen. Tyypillisen renessanssipalatsin julkisivu oli kivi- tai harkkomuurausta eli rustiikkia, jonka avulla seinäpinta käsiteltiin siten, että rakennuksen alin kerros oli pintakäsittelyltään raskaimman näköinen ja pintakäsittelyn karheus keveni kerroksittain aina kattolistaan saakka. Kattolistan luoma voimakas vaakasuora varjo antoi rakennukselle rajan taivasta vasten. Seurahuoneen julkisivuissa rustiikan vaikutus saatiin aikaan rappauksella.

Leikkauspiirustus juhlasalin kohdalta. J. E. Stenberg, 1885.

Pohjapiirustus, 2. kerros. J. E. Stenberg, 1885.

Toisen kerroksen pyörökaari-ikkunoita kehysti ylhäältä rustiikkavyö. Kolmannen kerroksen ikkunoita kattoivat seinästä ulkonevat loivat kaaret ja ikkunoita reunustivat korinttilaistyylliset puolipylväät.

Pääsisäänkäynti oli pääjulkisivun keskirisaliitin kohdalla. Tämä osa oli rikkaimmin koristeltu. Sen molemmissa nurkissa kohosi veistoksellinen, katkaistun kupolin kattama torni. Rakennuksen katolla olleet ikkuna- ja aitakoristeet olivat myös renessanssin perintöä.

4.33 Sisustus

Tiedot Seurahuoneen alkuperäisestä sisustuksesta ovat erittäin niukat, sillä suurin osa kalusteista poistettiin myöhempien korjaus- ja muutostöiden yhteydessä. Samoin kävi veistosten ja seinämaalauksen. Juhlasalin kattomaalaukset ovat kuitenkin alkuperäisassaan. Juhlasalin kattomaalaukset ja käytävien koristeet maalasivat wieniläiset taiteilijat Schneider ja Fiala. Heidät kutsuttiin Ouluun juuri tätä työtä varten.

Juhlasali oli rakennuksen upein huonetila. Lattia oli parkettia ja ikkunoita reunustivat korinttilaistyylliset puolipylväät, joiden päältä kohosivat kattoa kannattavat pistoholvit. Böömiläiset kattokruunut kävi neljän oululaisen lähetystö ostamassa Tukholmasta. Juhlasali sopi hyvin konserttien pitopaikaksi, koska sen akustiikka oli erinomainen.

4.34 Rakennuksen pohjakaavioiden symmetria

Rakennuksen pohjissa oli symmetria toteutettu siten, että keskiakseliin oli sijoitettu suurimmat huonetilat. Ne saivat pääasiallisen päivänvalonsa sisäpihojen kautta. Samoin sisäpihoilta saivat päivänvalon niitä kiertävät käytävät, joista pääsi ulkokehän julkisivun puoleisiin huoneisiin.

4.35 Kellarikerros

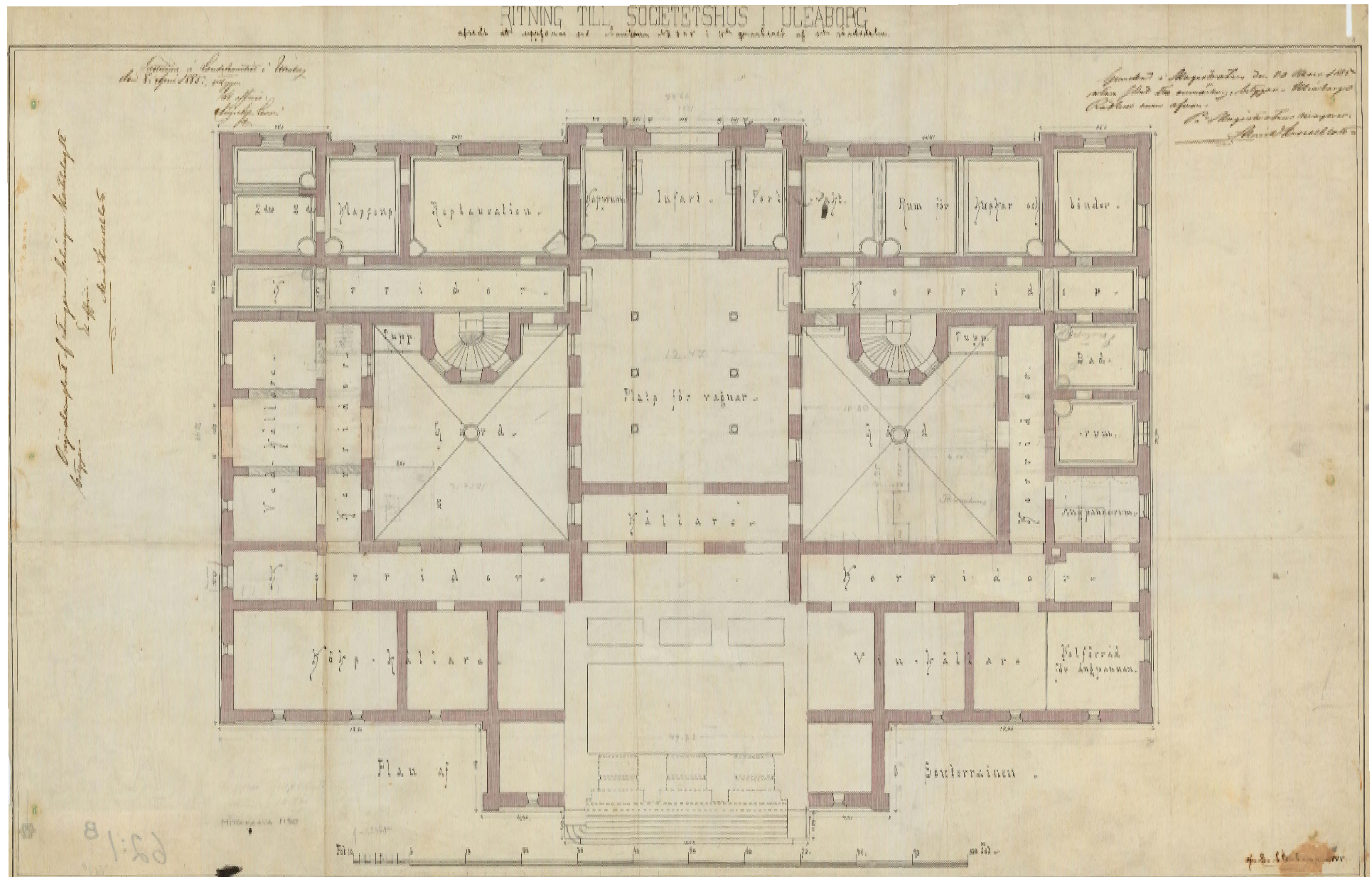
Maanalainen kellarikerros rakennettiin rakennuksen Torikadun ja Hallituskadun puoleiseen nurkkaan. Kellarikerroksesta ei ole säilynyt piirustuksia.

4.36 Pohjakerros

Pohjakerrokseen oli sisäänkäynti Torikadun puolelta. Kerrokseen oli sijoitettu vaunusuoja sekä porttivahdin, ajurien ja talonpoikien (för kuskar ock bönder) huoneet, viini-, vilja- ja ruokakellarit sekä toisen luokan ravintola.

Oulun kaupungintalo

Arkkitehti Johan Erik Stenbergin v. 1885 suunnitelmat
Pohjakerros

4.37 Ensimmäinen kerros

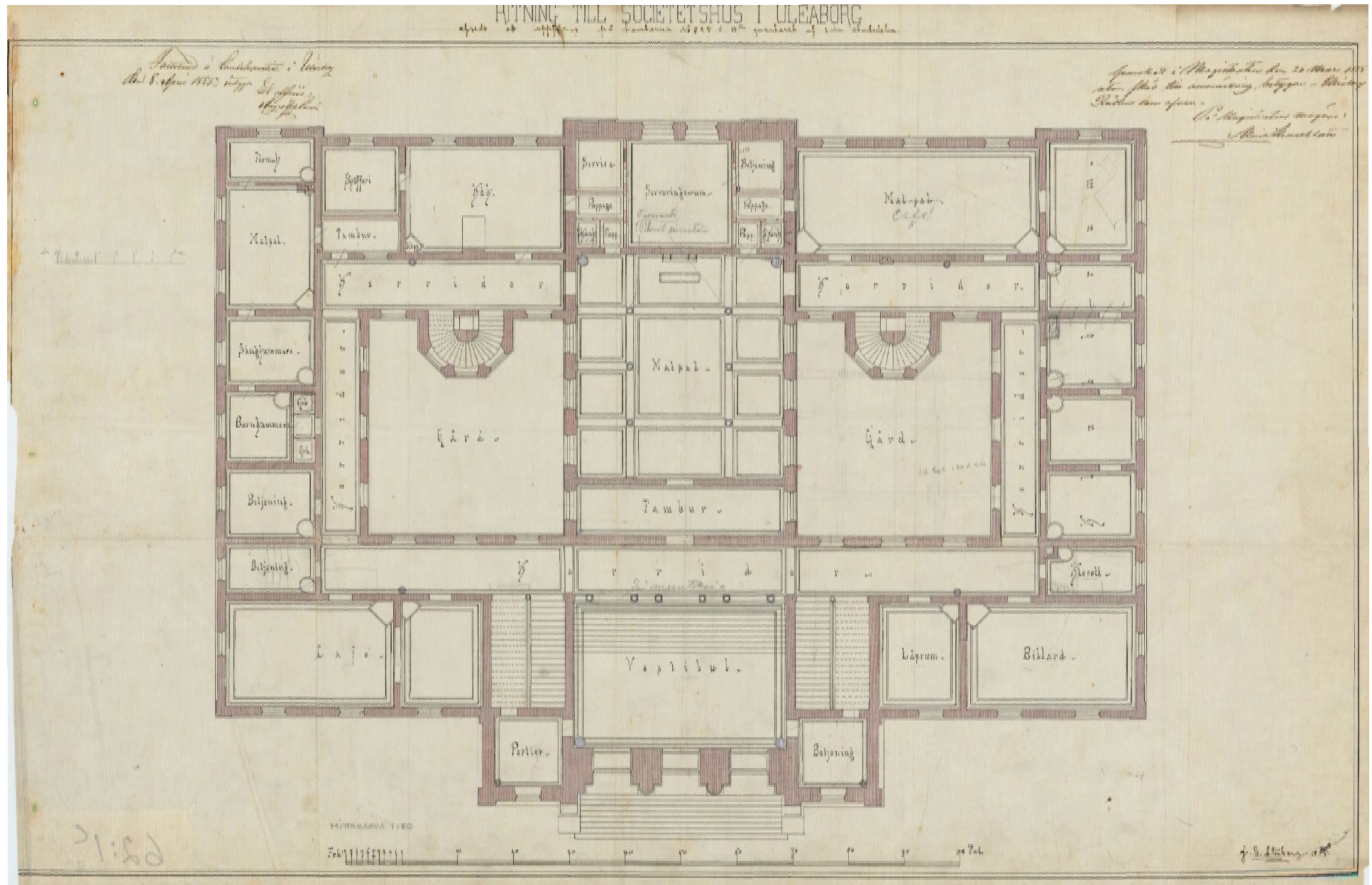
Ensimmäinen kerros oli varsinainen ravintolakерros. Sinne tultiin Kirkkokadun puoleisen pääsisäänkäynnin kautta. Keskiakselissa oli eteinen, suuri ruokasali ja tarjoiluhuone. Julkisivujen puoleisiin huoneiloihin oli sijoitettu pienempiä ruokasaleja sekä kahvila ja keittiö. Ravintolan yhteyteen kuuluivat myös klubihuoneet, biljardi- ja lukuhuone sekä wc, lastenkamari ja palveluhuoneet.

Eteisen molemmin puolin nousivat portaat toiseen kerrokseen.

Oulun kaupungintalo

Arkkitehti Johan Erik Stenbergin v. 1885 suunnitelmat

1. kerros

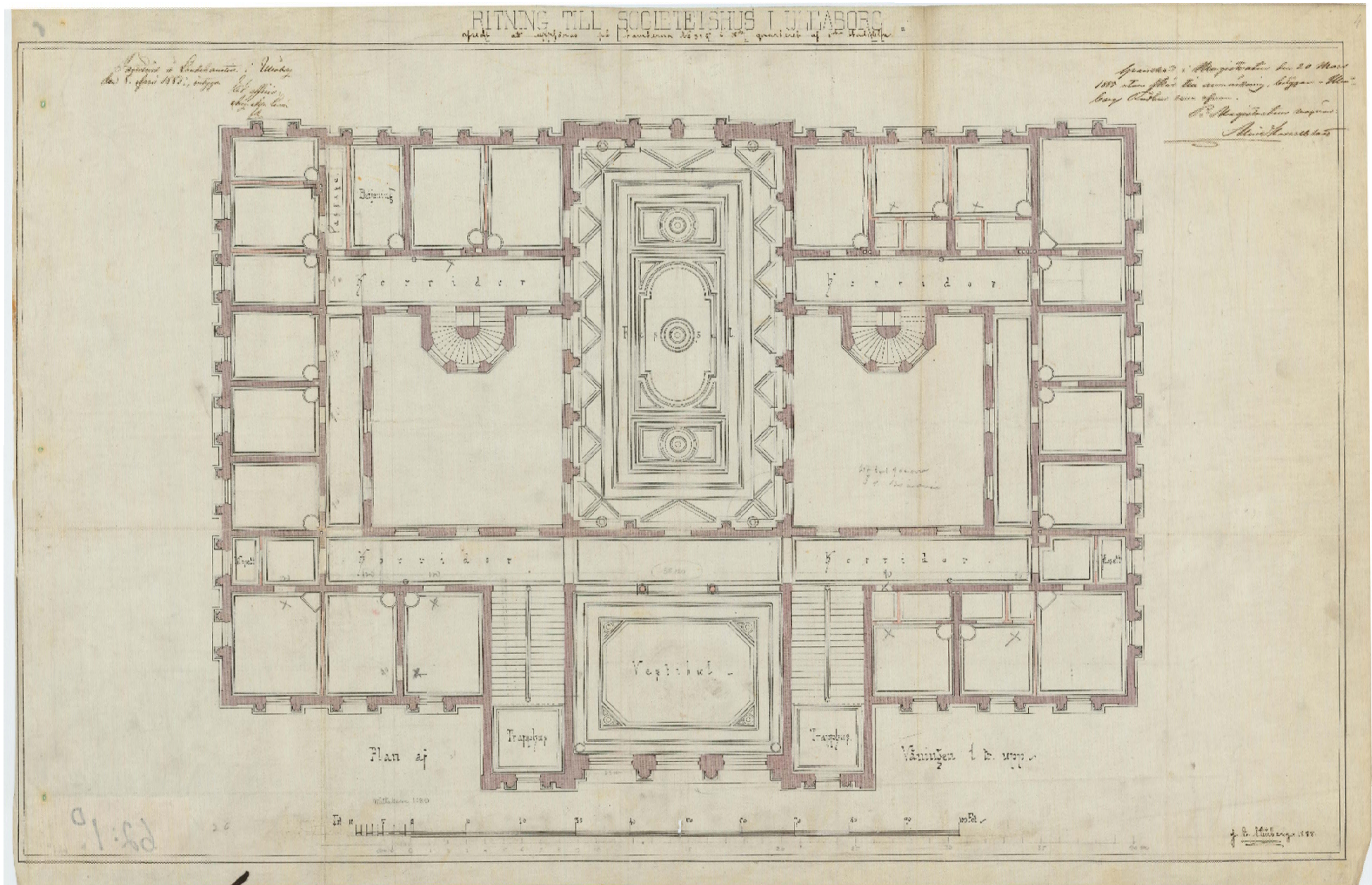

4.38 Toinen kerros

Toinen kerros toimi sekä juhla- että hotellikerroksena. Keskiakseliin oli sijoitettu suuri juhlasali ja lämpiö, jonka molemmilta puolilta nousivat portaat tornihuoneisiin. Tornihuoneet ja kattoterassi toimivat näköalapaikkoina.

Oulun kaupungintalo

Arkkitehti Johan Erik Stenbergin v. 1885 suunnitelmat
2. kerros

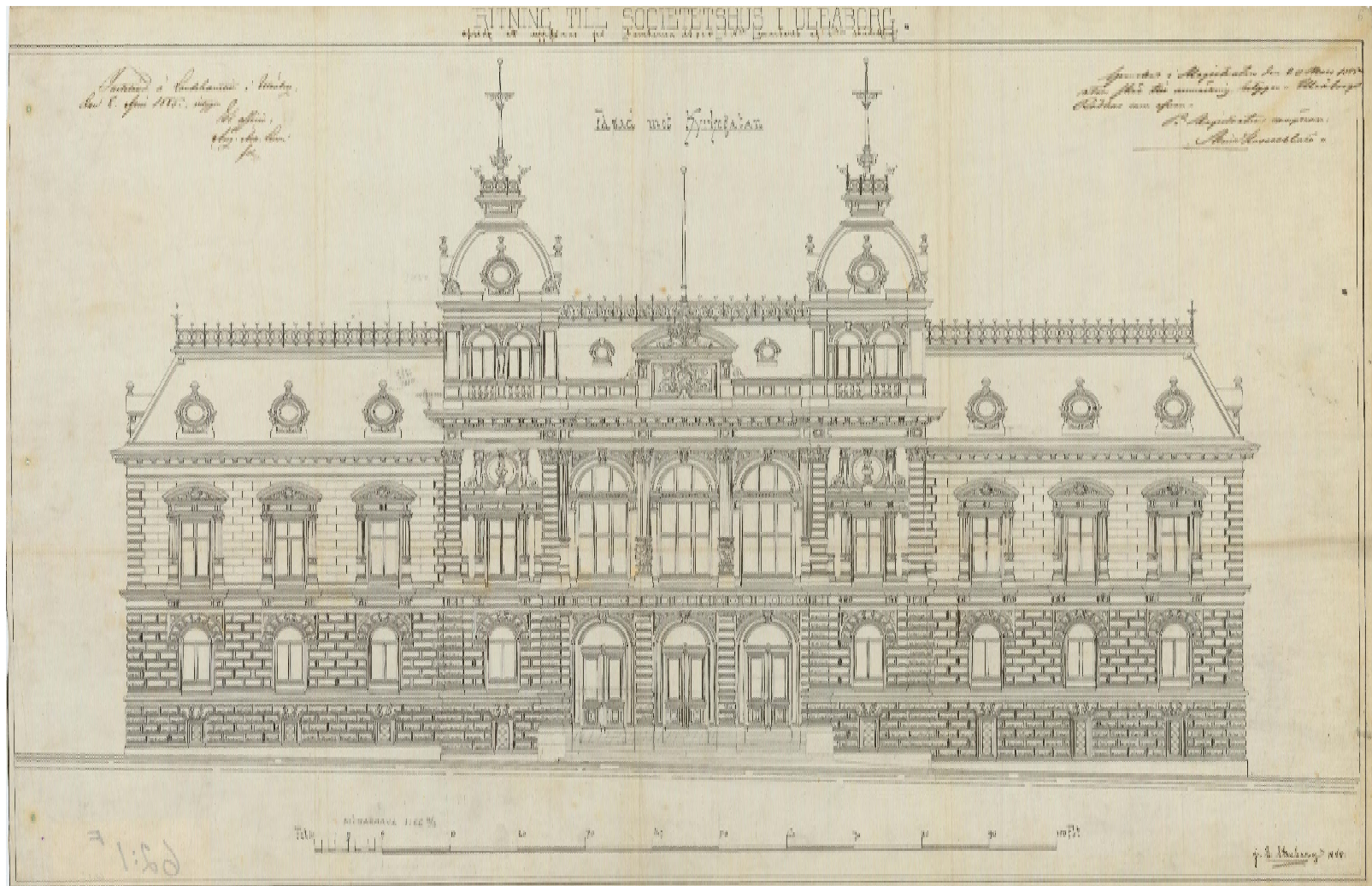

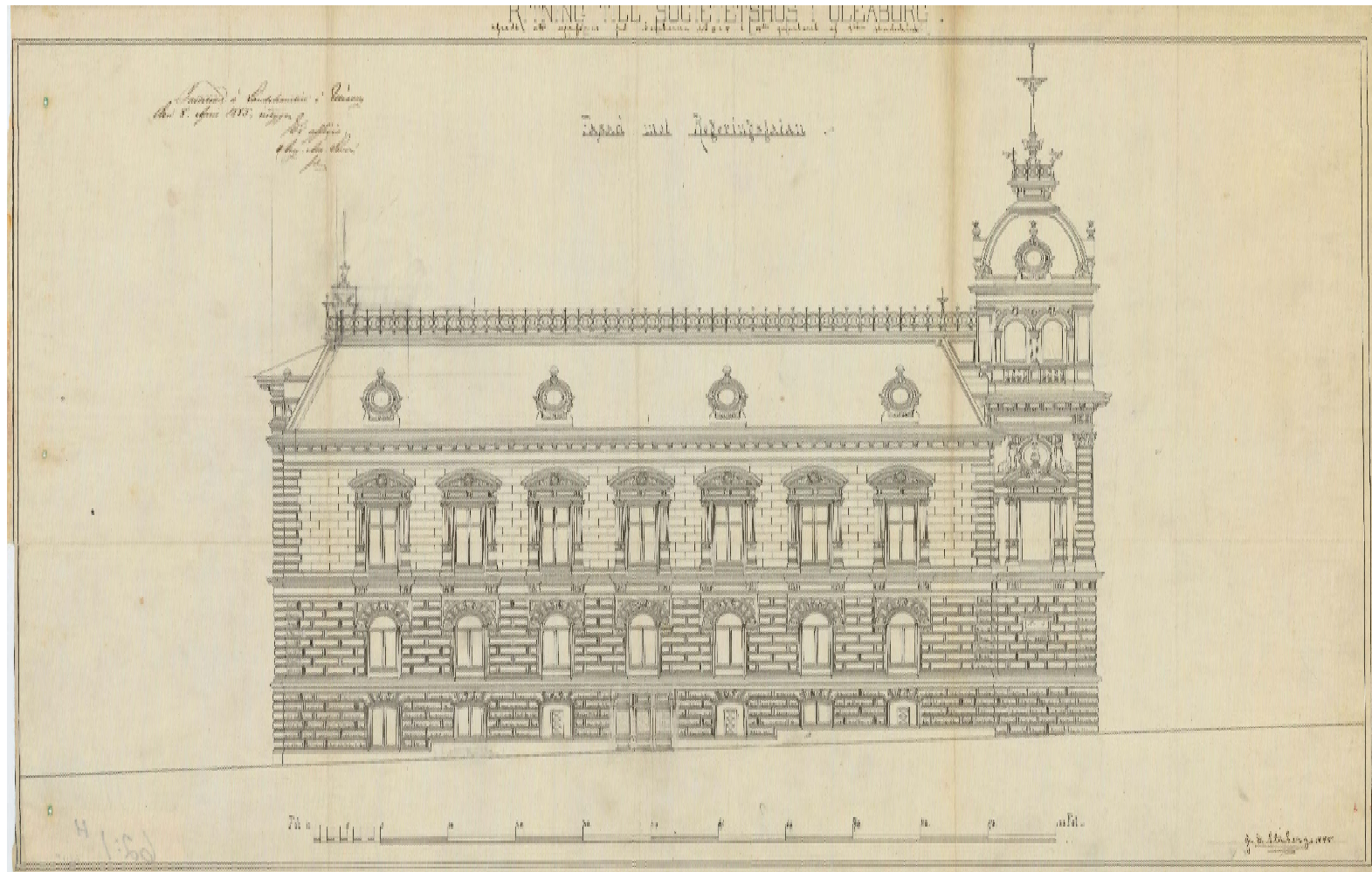
4.39 Julkisivut

4.391 Julkisivu Kirkkokadulle

Oulun kaupungintalo

Arkkitehti Johan Erik Stenbergin v. 1885 suunnitelmat
Julkisivu kaakkoon (Kirkkokadulle)

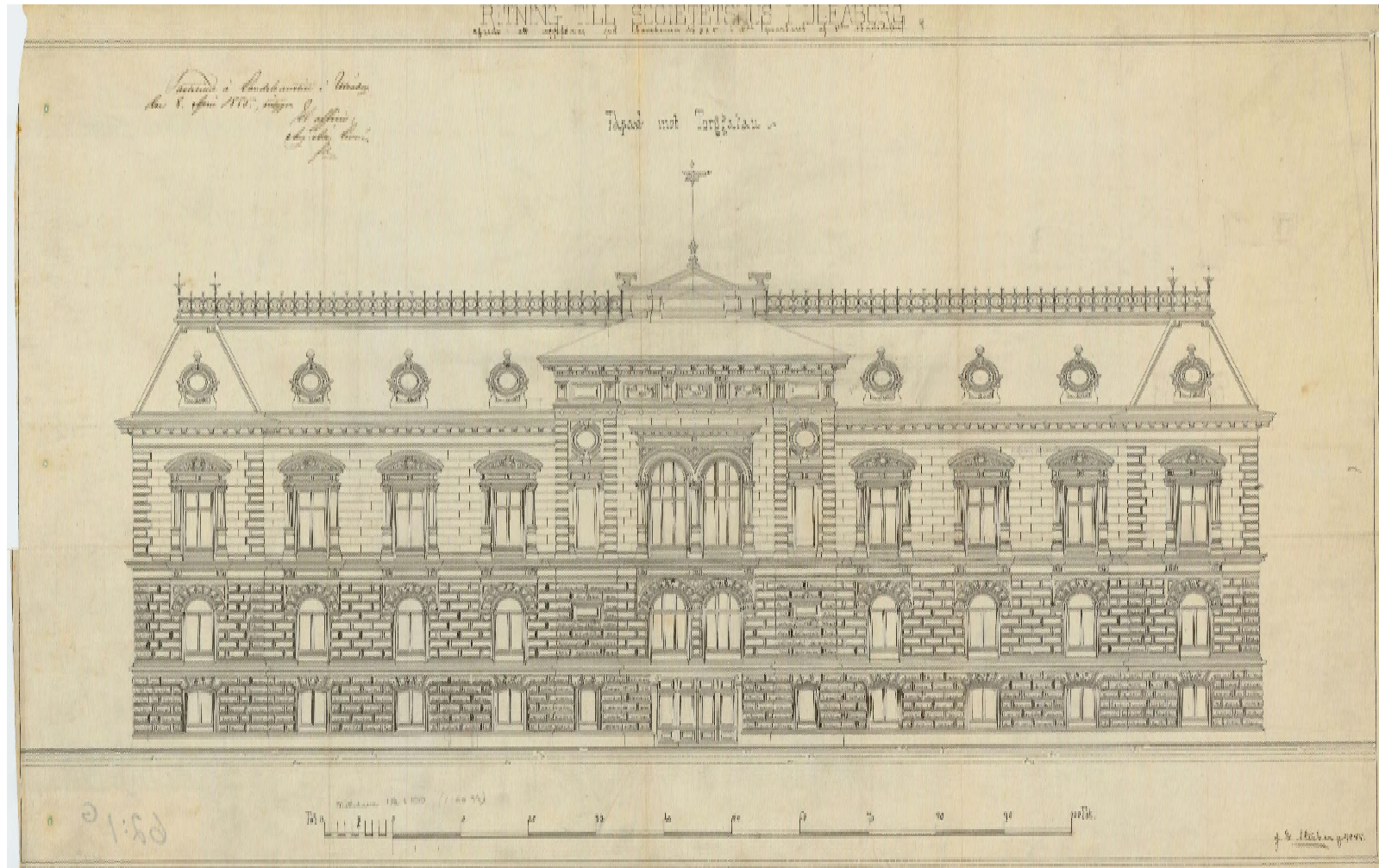

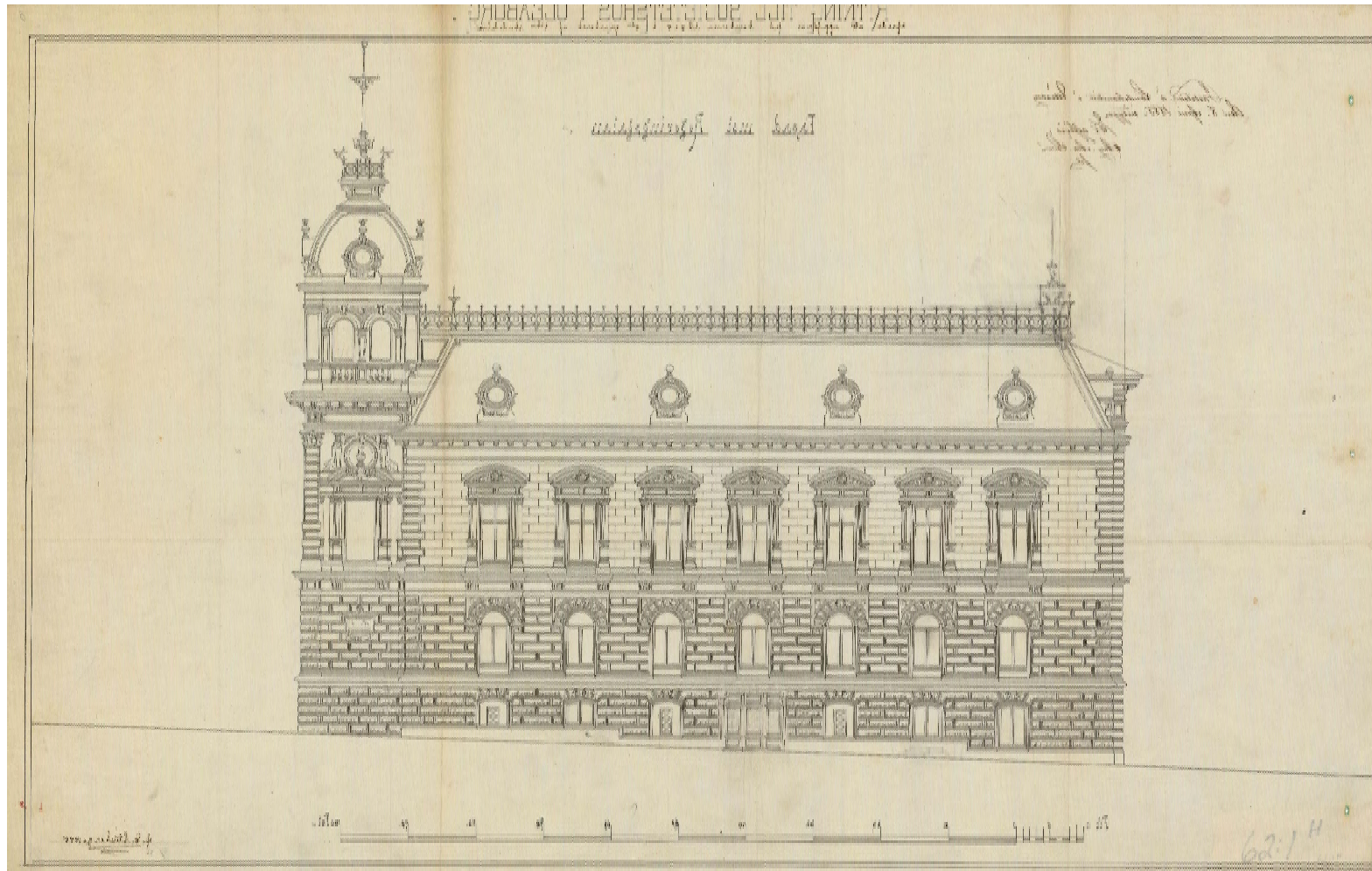

4.393 Julkisivu Torikadulle

Oulun kaupungintalo

Arkkitehti Johan Erik Stenbergin v. 1885 suunnitelmat
Julkisivu luoteeseen (Torikadulle)

Seurahuone. (Pohjois-Pohjanmaan Museo.)

4.4 VUODET 1887-1919

Hotelli Seurahuone ei tarvinnut alkuvaiheessa taloa kokonaan omaan käyttöönsä vaan vuokrasi huoneita ulkopuolisille; esim. Pohjoismaiden Yhdyspankille, Oulun kaupungin Säästöpankille ja Oulun postikonttorille. Rakennuksen suojissa toimivat myös Ruotsalainen klubi ja Suomalainen klubi.

Rakennus täytti hyvin Seurahuoneelle asetetut vaatimukset sekä arkkitehtuurinsa että toimintojensa puolesta.

Kritiikiltä Seurahuone ei kuitenkaan säästynyt; erityisesti arvosteltiin rakennuksen prameutta ja kalleutta.

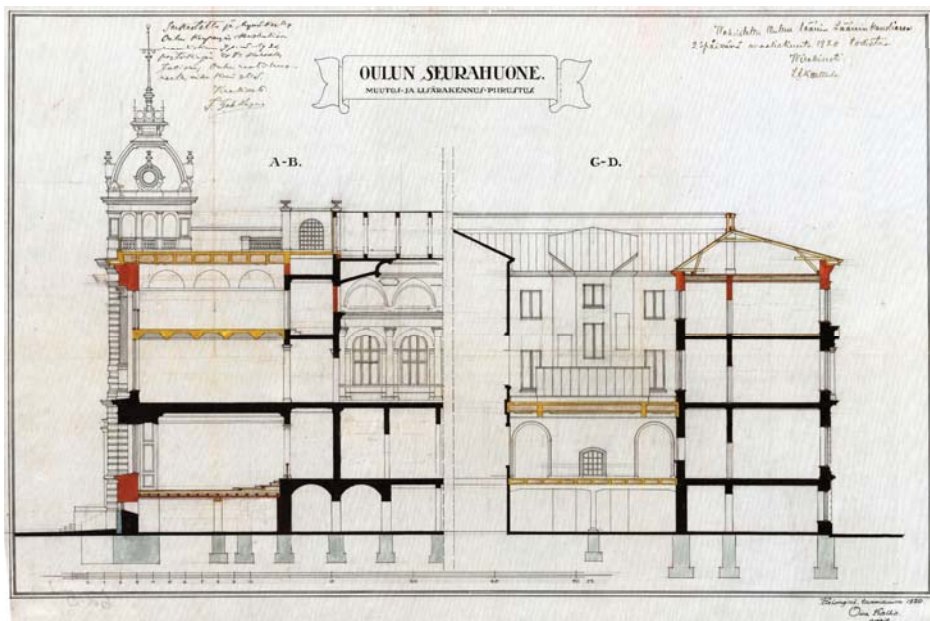
Kritiikki suomi myös Seurahuoneen keskeistä sijaintia väkijuomien anniskelupaikkana ja anniskeluoikeutta rajoitettiin v. 1890.

Seurahuoneella tehtiin vuosien kuluessa useita korjaustöitä. Toiset aiheutti kuluminen, toiset ajan uudet vaatimukset. Rakennus sai sähkövirran omasta dynamostaan, mutta v. 1906 Seurahuone liitettiin kaupungin sähkölaitoksen verkkoon.

Vuosina 1910-1911 kunnostettiin vesijohdot, viemärit ja vesiklosetit.

Vossikapysäkki Torikadulla. Vasemmalla Seurahuone. (Pohjois-Pohjanmaan Museo.)

Leikkauspiirustus. Oiva Kallio, v. 1920.

Oulun kaupungintalo 1950-luvulla. Ulkoinen ilماس on Oiva Kallion v. 1920 suunnitelmien mukainen. (Pohjois-Pohjanmaan Museo.)

4.5 OIVA KALLION TOTEUTETTU SUUNNITELMA 1920

4.51 Muutostyöt taustoineen

Vuonna 1919 Oulun kaupunki oli hankkinut haltuunsa osake-enemmistön Seurahuone Oy:n osakekannasta. Samana vuonna säädetty kieltolaki teki ravintolatoiminnan kannattamattomaksi. Rakennuksessa ei oltu vuosin tehty korjaustöitä, joten se ei enää täyttänyt vaatimuksia ravintola- ja matkustajaliikenteen tiloille. Rakennus oli osittain rappeutunut ja teknisesti vanhentunut.

Samaan aikaan alkoivat silloisen kaupungintalon (nykyinen Nuoris- ja kulttuurikeskus) tilat käydä ahtaiksi kaupungin virastojen tarpeisiin. 17.7.1919 tehtiin Seurahuone Oy:n ja Oulun kaupungin välillä sopimus. Kaupunki lupasi rakentaa Seurahuoneen siten, että siihen voitaisiin sijoittaa kaupungin virastoja ja saada ajanmukaiset tilat ravintola- ja matkustajaliikenteelle. Samalla valtuusto hyväksyi esityksen rakennuksen laajentamisesta.

Sopimusta tehtäessä oli ilmeisesti käytettävissä arkkitehti Oiva Kallion laatimat kustannusarviot sekä luonnospiirustukset. Suunnitelmat muutostöistä valmistuivat tammikuussa 1920. Rakennustöihin ryhdyttiin heti ja jo syksyllä 1920 voitiin ottaa muutostöissä valmistuneet huoneistot käyttöön.

Arkkitehti Kallion toteutuneen suunnitelman mukaisesti rakennuksen sisäpihat muutettiin pohjakerroksen ja ensimmäisen kerroksen osalta sisätiloiksi. Ensimmäisen kerroksen uusien tilojen päälle tehtiin toisen kerroksen tasolle sisäpihat, jotka varustettiin lasisilla valokatteilla, jotta ensimmäisen kerroksen uusiin tiloihin saatiin päivänvalo. Uusi kaupunginvaltuuston istuntosali sijoitettiin ensimmäisen kerroksen lämpiöön, mikä johti siihen, että pääsisäänkäynti ulkoportaineen ja porrashuoneineen piti järjestää uudelleen.

Seurahuoneen pohjoispuoleen (Asemakadun puolelle) sijoituivat kaupungin virastot. Eteläinen osa (Hallituskadun puoli) ja uusi lisäkerros annettiin Hotelli Seurahuoneen tarpeisiin.

Lisäkerroksen rakentamisen ja pääsisäänkäynnin muutosten myötä rakennus sai uuden pelkistetyemmän ilmeen. Kolmannen kerroksen ikkunat erottuivat yksinkertaisimpina alemman kerroksen ikkunoista. Rakennuksen varsinainen kokonaiskorkeus ei muuttunut, mutta vesikatto jouduttiin uusimaan. Julkisivumuutosten yhteydessä poistettiin ja pelkistettiin useita tyypillisiä renessanssiaiheita ja koristemuotoja. Rakennuksen tyyli puhtaus kärsi, mutta julkisivua oli vaikea muuttaa särkevästi osittain alkuperäistä tyyliä. Kallion muutostöiden tyyli henkii pelkistetyemmän klassismin tuulahduksia.

Ravintolan uuteen huoneistoon kuuluivat ruokasali ja kahvila, keittiötilat sekä kaksi kabinettia. Ruokasali oli rakennettu entisen sisäpihan kohdalle. Juhlasali ja lämpiö jäivät pääasiassa ennalleen, lukuun ottamatta sitä, että lämpiö madaltui kun sen päälle rakennettiin lukusali kolmanteen kerrokseen.

4.52 Kellarikerros

Kellarikerrokseen ei tehty muutoksia vuoden 1920 muutostöissä.

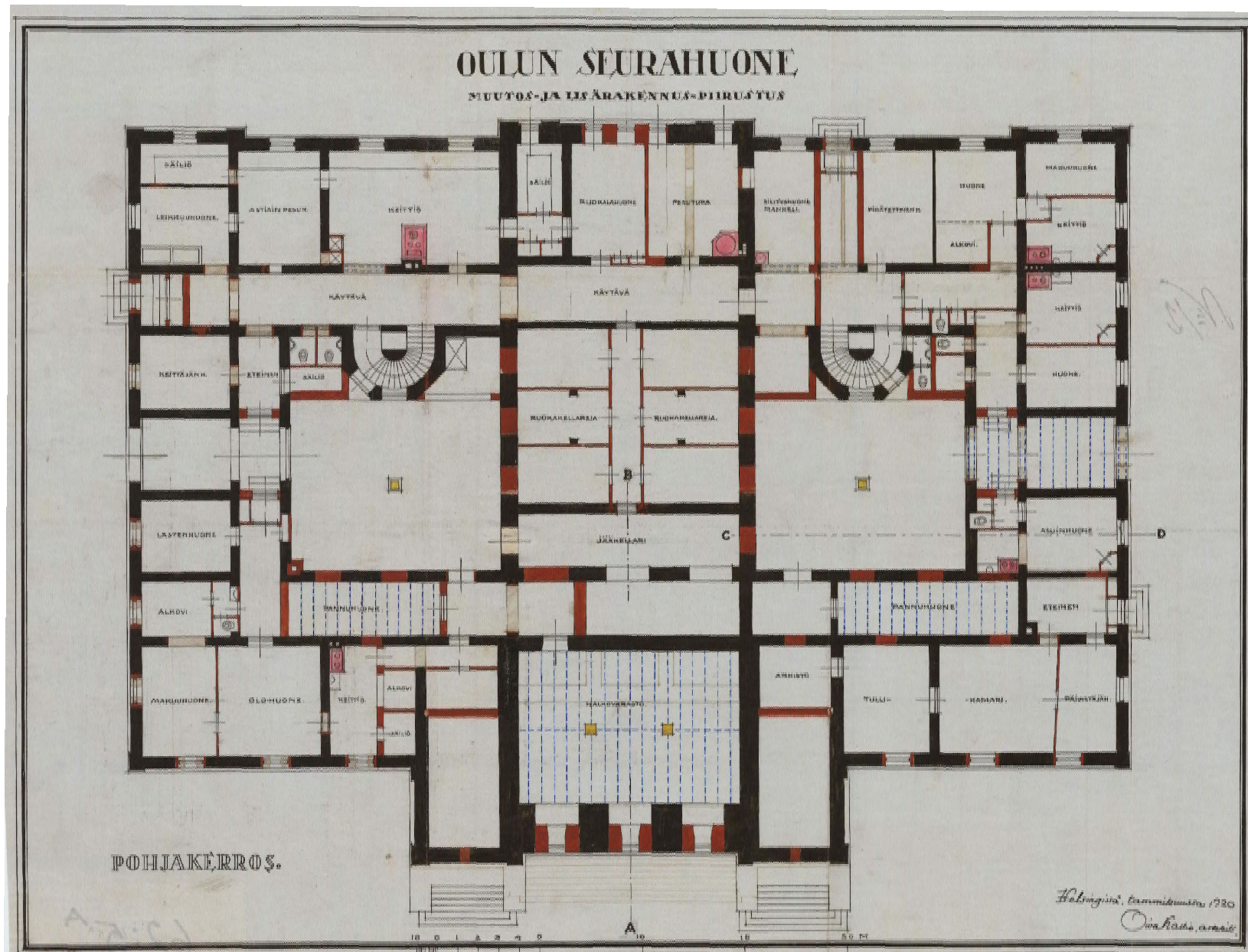
4.53 Pohjakerros

Pohjakerros tuli ravintolan ja talon tarpeisiin. Kaupungin virastoilla oli ainoastaan tullikamari sekä huone niitä pidätettyjä varten, jotka vietiin maistraattiin ja raastupaan kuulusteluja varten. Rakennuksen keskiakselisella ollut, Torikadun puoleinen sisäänkäynti poistettiin. Uudet sisäänkäynnit tulivat Torikadun puolelle sekä päätyihin.

Koska sisäpihojen kattaminen jätti pohjakerroksessa kyseiset alueet sekä viereiset alueet vaille päivänvaloa, sijoitettiin sinne varastotiloja / kellaritiloja.

Oulun kaupungintalo

Arkkitehti Oiva Kallion v. 1920 muutossuunnitelmat
Pohjakerros

1. kerros

OULUN SEURAHUONE

MUUTOS- JA LIIKARAKENNUS-PILRUSTUS

I KERROS.

Handwritten notes at bottom right:
*Helsingin, Suomessa, 1920,
Ouvrants, Orskov*

Toisen kerroksen eteläpuolelle sijoitettiin matkustajahuoneita. Pohjoispuolelle sijoitettiin rakennuskonttori ja kaupunginvaltuuston kanslia. Juhlasali ja lämpiö jäivät entiseen käyttöönsä.

Arkkitehti Oiva Kallion v. 1920 muutossuunnitelmat

[illegible]

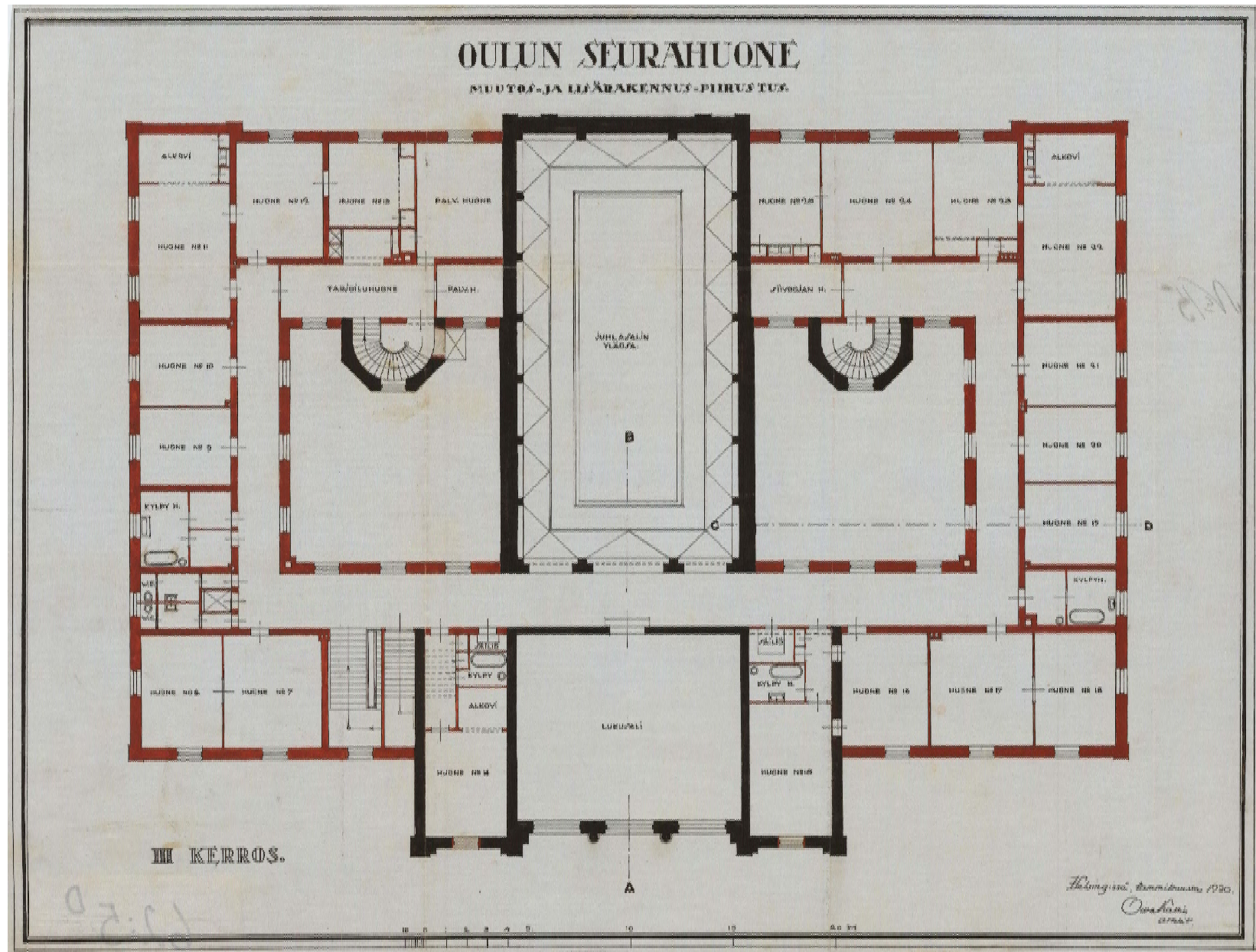
4.56 Kolmas kerros

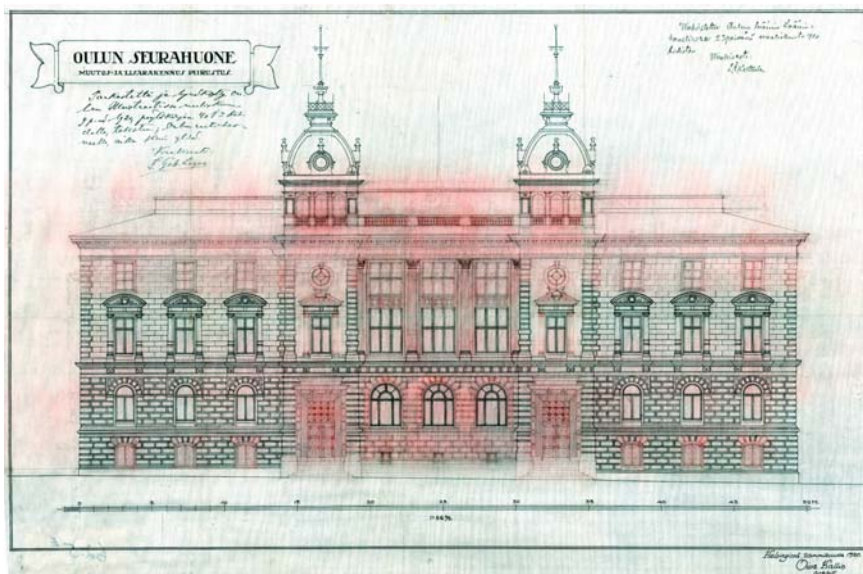
Kolmas kerros tuli kokonaisuudessaan Hotelli Seurahuoneen käyttöön. Siellä sijaitsi matkustajahuoneita, kylpytiloja pukuhuoneineen sekä lukusali, joka saatiin aikaiseksi jakamalla alkuperäinen kahden kerroksen korkuinen juhlasalin lämpiötila välipohjalla kahteen osaan. Lisäksi kolmanteen kerrokseen tuli palvelusväen huonetiloja. Kattoterassille menneet portaat purettiin ja rakennettiin uudet portaat uuden porrashuoneen kohdalle.

Oulun kaupungintalo

Arkkitehti Oiva Kallion v. 1920 muutossuunnitelmat

3. kerros

Julkisivu Kirkkokadulle. Oiva Kallion muutospiirustus v. 1920.

Seurahuoneen ravintola v. 1920 muutostöiden mukaisessa asussaan. (Pohjois-Pohjanmaan Museo.)

4.57

Julkisivumuutokset

Seurahuoneen muutos- ja lisärakennustyöt vaikuttivat huomattavasti rakennuksen ulkoasuun. Julkisivut saivat uuden, pelkistetyemmän ilmeen. Uuden kerroksen ikkunat erottuivat yksinkertaisempina alemman kerroksen ikkunoista. Kattorakennelmat uusittiin; samalla poistettiin katon ikkunakoristeet ja harjalta renessanssiaiheinen aitakoriste. Pääjulkisivun puoleisten tornien ikkunat muutettiin ja tornien välinen palmetti-aiheinen kaarikoriste poistettiin.

Pääjulkisivun keskiosaan tehtiin muutoksia; osa johtui kolmannen kerroksen rakentamisesta, osa pääsisäänkäynnin uudesta sijoituksesta. Juhlasalin lämpiön ikkunoiden yläosat tehtiin kolmannen kerroksen uuden lukusalin ikkunoiksi ja ne muutettiin yksinkertaisempaan - klassistiseen - tyyliin, kuten muutkin kerroksen uudet ikkunat. Samalla pelkistettiin lämpiön ikkunoiden väliset korinttilais-tyylisten pilastereiden koristeaiheet. Myös pääjulkisivun keskisaliin nurkissa olleiden toisen kerroksen ikkunoiden yläpuoliset koristeaiheet pelkistettiin; näiden ikkunoiden alle sijoitettiin uudet pääsisäänkäynnit. Entisten sisäänkäyntiovien kohdalle tehtiin uuden kaupunginvaltuuston istuntosalin ikkunat ja niiden alapuolelle pienet ikkunat pohjakerroksen halkovarastoille. Pohjakerroksen uusi käyttö vaati myös pohjakerroksen ikkunoiden suurentamisen. - Julkisivumuutosten myötä poistettiin ja pelkistettiin useita tyypillisiä renessanssi-aiheita ja koristemuotoja. Rakennuksen tyylipuhtaus muuttui huomattavasti. Rakennus sai klassistisia piirteitä. Oiva Kallion suunnittelemat muutostyöt olivat kuitenkin ajan yleisiin tyylivirtauksiin nähden hienovaraisia.

4.58

Sisäpuolisia muutoksia

Seurahuoneen kahvila ja ravintola avattiin 16.10.1920. Ravintolaan kuuluivat ruokasalin ja kahvilan lisäksi mm. kaksi kabinetia; toista kutsuttiin sisustuksensa vuoksi itämaiseksi ja toista valkoiseksi kabinetiksi. Ruokasali sijaitsi entisen sisäpihan paikalla ja se oli varustettu uudella kattoikkunalla. Ruokasaliin liittyi kolme loosisia. Kahvila ja kabinetit sijaitsivat Hallituskadun puoleisessa päässä.

Juhlasali ja lämpiö jäivät pääasiassa ennalleen. Lämpiö madaltui yksikerroksiseksi, koska sen yläosasta tehtiin kolmannen kerroksen lukusali.

Marraskuun puoleen väliin mennessä 1920 saatiin keskuslämmitys kuntoon.

Arkkitehti Kalliolta oli tilattu sisustussuunnitelmat valtuustosalia, eteishallia sekä raastuvanoikeuden ja maistraatin istuntosalia varten. Valtuusto piti ensimmäisen kokouksensa uudessa salissa vasta 22.1.1920.

4.59

Kustannuksista

Rakennuksen muutostyöt tulivat huomattavasti kalliimmaksi kuin suunnittelun alkuvaiheessa laskettiin. Alkuperäinen kustannusarvio oli yksi miljoona markkaa, mutta lopullinen kustannusarvio kiipesi neljään miljoonaan markkaan ja sen päälle vielä sisustuskustannukset.

4.6 VUODET 1920-1978

4.61 1920-luku

Rakennustöiden myötä oli ympäröivä puisto kärsinyt huomattavia vaurioita. Vuonna 1921 tehtiin puiston kunnostussuunnitelma ja puisto kunnostettiin.

Vuosien 1900 ja 1978 välillä kaupungintalolla suoritettiin paljon pienempiä peruskorjaus- ja muutostöitä.

Seurahuoneen kattoa korjattiin useita kertoja v. 1922. Vuonna 1922 ravintolan ruokasalin lasinen valokatto särkyi osittain maaliskuun 23. ja 24. päivän välisenä yönä katon päälle vyöryneen lumikinoksen painosta. Saman vuoden syyskuussa katon huomattiin olevan mädän toisessa kerroksessa valtuuston kanslian kohdalla. Seurahuoneen juhlasalia oli aikaisemmin käytetty ainoastaan konsertti- ja juhlasalina sekä tanssitilaisuuksia varten. 1920-luvulla alkoi myös Oulun Teatteri pitää väliaikaisia näytäntöjä. Aluksi käytettiin kevyitä, purettavia näyttämörakenteita, mutta tammikuussa 1923 juhlasali kunnostettiin paloturvallisuusvaatimusten mukaiseksi. Hotelli yhteyteen suunniteltu 3. kerroksen lukusali oli alusta lähtien ollut ilman käyttöä. 1920-luvun alkupuolella lukusali jaettiin kolmeksi hotellihuoneeksi, joita kutsuttiin yhteisellä nimellä ministerikerrokseksi. Syynä nimitykseen oli huoneiden upea sisustus ja niiden käyttö kaupungin vieraita ja muita arvokkaita henkilöitä varten.

4.62 1930-luku

Seurahuone ei täyttänyt enää 1930-luvulla modernille hotellille asetettuja vaatimuksia. Rakennuksesta puuttui hissi ja juokseva vesi hotellihuoneista. Vuonna 1933 Hotelli Seurahuone lopetti toimintansa, koska rakennuksen kunnostaminen uuden hotellilain vaatimusten mukaiseksi olisi ollut liian kallis tehtävä.

4.63 1940-luku

Oulun kaupunginhallitus osti v. 1940 Seurahuone Oy:ltä hotellin irtaimiston. Hotelli Seurahuoneen lopetettua toimintansa kaupunki vuokrasi hotellihuoneiston puolustusministeriölle. Ravintolahuoneistossa toimi sodan ajan (v. 1939-1944) Lotta Svärdin muonitusosaston ruokala. Vuonna 1941 vapautuivat 3. kerroksen hotellihuoneet puolustusministeriön käytöstä ja kolmas kerros kunnostettiin kaupungin virastoille. Samalla jatkettiin virastopuolen pääportaat kolmanteen kerrokseen.

Vuonna 1942 päätti kaupunginhallitus muuttaa Seurahuoneen nimen kaupungintaloksi.

Syysyyn 1947 mennessä oli tilanne kaupungintalossa muodostunut seuraavaksi: Ensimmäisen kerroksen entinen ravintolahuoneisto kunnostettiin rahatoimistolle ja huoltokonttorille. Kaupungin kanslia oli muuttanut toisen kerroksen eteläpäätyyn ja luovuttanut entisen huoneistonsa Oulun näyttämön tarpeisiin. Kolmannen kerroksen eteläpäädyssä oli kaupungin virkailijoiden huoneita sekä kokoustila. Pohjoispääty oli rakennustoimiston insinööriosaston huoneistona.

4.64 1950-luku

Kaupungintalon juhlasali oli vielä 1940-luvullakin Oulussa ainoa huoneisto, jossa voitiin järjestää suuria juhlia (konsertteja, taidetilaisuuksia). Oulun kaupunginorkesteri antoi salissa konsertteja vuoteen 1958, jolloin Oulun kauppaoppilaitoksen Madetojasali otettiin käyttöön.

Oulun näyttämö oli esiintynyt kaupungintalon juhlasalissa vakituisesti syksystä 1944 lähtien. Tämän johdosta näyttämörakennelmia laajennettiin useaan otteeseen. Oulun Näyttämön nimi muutettiin Oulun Teatteriksi v. 1952.

4.65 1960-luku

Kaupunginvaltuuston istuntosali oli pysynyt jatkuvasti samassa huonetilassa ensimmäisessä kerroksessa (nykyisen sisäantolohallin kohdalla). Vuonna 1960 laitettiin valtuutetuille 4 lisäistuinta. Vuonna 1967 siirrettiin puheenjohtajan koroketta ja siihen laitettiin uusia istuimia.

Kaupungintalossa oli jatkuvasti tapahtunut sisäisiä muuttoliikkeitä ja kaupungin virastojen laajentumisen myötä osa toiminnoista oli hakeutunut jo kaupungintalon ulkopuolelle. Yksi merkittävä muutos tehtiin v. 1964, jolloin kaupungin arkisto siirrettiin pohjakerrokseen.

Vuonna 1965 teatterista tuli Oulun kaupungin laitos ja nimi vaihtui Kaupunginteatteriksi.

4.66 1970-luku

Kesällä 1972 teatteri muutti torin rantaan rakennettuun uuteen teatteritaloon. Kaupungintalon juhlasalissa ei oltu tehty oleellisia muutoksia vuoden 1952 jälkeen, jolloin katsomo-osa rakennettiin kaltevaksi.

Teatterin jätettyä kaupungintalon juhlasali kunnostettiin alkuperäiseen asuunsa. Entistämistyöt aloitettiin maaliskuussa 1973 ja entisöity juhlasali otettiin käyttöön kaupunginvaltuuston 100-vuotisjuhlien yhteydessä 24.1.1974. Asiantuntijana toimi rakennuskonservattori Thorvald Lindqvist Helsingistä. Kuten Seurahuoneen alkuperäisessä rakennusvaiheessa 1885-1887 ei nytkään selvitty ilman ulkomaista apua; mm. tekstiilit tulivat Ranskasta.

Oulun kaupungintalo v. 1978-82 peruskorjaustöiden mukaisessa ilmeisyydessään.

Oulun kaupungintalon pääsisäänkäynti palautettiin Stenbergin suunnitelmien mukaiselle paikalle v. 1978-82 peruskorjaustöissä.

4.7 VUOSIEN 1978-1982 PERUSKORJAUS- JA MUUTOSTYÖT

4.71 Muutostyöt taustoihin

Kaupungintalo oli vuosikymmenien saatossa tullut 1970-luvun loppuun mennessä niin rakennusteknisesti kuin talotekniikaltaankin käyttökänsä päähän. Niinpä kaupungintalolla päätettiin suorittaa perusteelliset korjaus- ja muutostyöt, jotka suoritettiin vuosina 1978-1982. Peruskorjaus- ja muutostöiden arkkitehtisuunnittelu tehtiin Oulun kaupungin rakennusviraston talosuunnitteluosastolla kaupunginarkkitehti Esko Tuuloksen johdolla. Sisustussuunnitelmat laati Studio Nurmesniemi.

Maistraatin, raastuvanoikeuden, rahatoimiston ja rakennusviraston osastojen muutettua pois kaupungintalolta vapautuneet huonetilat jäivät kaupungin hallinnon ja kaupunginkanslian (nykyisen keskusviraston) käyttöön.

Korjaustöissä rakennuksen pääsisäänkäynti palautettiin alkuperäiselle paikalleen julkisivun keskelle. Keittiö- ja ruokasali-tiloja laajennettiin pohjakerroksessa. Kolmannessa kerroksessa sijainnut rakennusviraston kanslia muutettiin näyttelyhuoneeksi ja sen viereinen työhuone lukusaliksi. Kattokerroksen tornihuoneet otettiin työtiloiksi.

Koska valtuuston istuntosali tehtiin sisäntuloa, salille piti löytää uusi tila, mikä ratkaistiin yhdistämällä entiseen raastuvanoikeuden istuntosaliin viereisiä säilytystiloja. Sisäntuloetiset muutettiin vahtimestarien ja puhelinkeskuksen käyttöön. Kaupunginhallitukselle saatiin istuntosali entisen rahatoimiston tiloista.

Muutostöissä sisätilat ajanmukaistettiin. Katto-, lattia- ja seinäpinnat uusittiin. Sisäntuloaulan ja juhlasalin viereisen ns. Vip-huoneen / Soittajien huoneen koristemaalaukset entistettiin ja kipsikoristeet tehtiin pääosin uudelleen.

Rakennuksen teknistä tasoa parannettiin: puurakenteisia välipohjia kunnostettiin, ilmastointitekniikka uusittiin ja taloon rakennettiin kaksi uutta hissiä pohjakerroksesta kolmanteen kerrokseen saakka.

Vuonna 1982 kaupungintalon julkisivurappaus kipsikoristeineen uusittiin ja rakennus maalattiin. Piha-alue kunnostettiin; kuutiokiveykset uusittiin, suihkukaivo ja puisto kunnostettiin.

4.72 Kellarikerros

Kellarikerrokseen ei tehty vuosien 1978-1982 peruskorjaus- ja muutostöissä tilallisia muutoksia. Kellari on edelleenkin maapohjainen puoliämmin kellaritila.

Ruokasali, pohjakerros (1978-82).

Ruuan jakelulinjasto, pohjakerros (1978-82 ja 2001).

Eteishalli, 1. kerros (1978-82).

Valtuustosali, 1. kerros (1978-82).

4.73

Pohjakerros

Pohjakerrokseen sijoitettiin keittiötilat (huolto- ja lastausovi Hallituskadulta) ja ruokasalitilat, joita molempia laajennettiin aikaisempiin tiloihin verrattuna. Keittiötilat sijoitettiin Torikadun ja Hallituskadun puoleiseen kulmaukseen. Ruokasalitilat sijoitettiin keskelle rakennusta, Torikadun puolelle. Torikadun ja Asemakadun puoleiseen kulmaan sijoitettiin monistamo sekä postilokerot työtiloihin.

Asemakadun ja Kirkkokadun puoleiseen kulmaukseen sijoitettiin kaupunginarkiston toimistohuoneet. Kaupunginarkiston varsinaiset arkistotilat sijoitettiin keskelle rakennusta, ikkunattomiin tiloihin.

Hallituskadun ja Kirkkokadun puolelle sijoitettiin matkailutoimisto. Peruskorjaustöiden yhteydessä rakennettiin uusia henkilöstö-, wc- ja siivoustoimen tiloja.

Rakennuksen lämmönjako-, sähkö- ja teletekniset tilat peruskorjattiin.

4.74

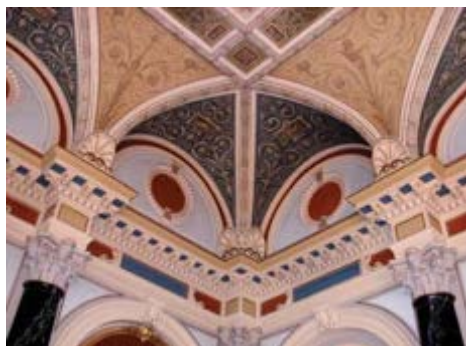
Ensimmäinen kerros

Rakennuksen pääsisäänkäynti palautettiin alkuperäiselle, Stenbergin v. 1885 suunnittelemaalle paikalle. Entisestä valtuustosalista tehtiin uusi eteishalli, jonka koristemaalaukset entisöitiin. Oiva Kallion suunnitelmien mukaan v. 1920 toteutetut sisäänkäynnit portaineen muutettiin vahtimestarin ja puhelinkeskuksen tiloiksi sekä vaatesäilytystiloiksi.

Koska valtuuston istuntosalista tehtiin sisääntuloaula, salille piti löytää uusi tila, mikä ratkaistiin yhdistämällä entiseen raastuvanoikeuden istuntosaliin viereisiä säilytystiloja. Kaupunginhallitukselle saatiin istuntosali entisen rahatoimiston tiloista.

Julkisivujen puoleisiin huoneisiin sijoitettiin kirjaamo, kanslia- ja toimistotiloja sekä neuvotteluhuoneita.

Eteishalli entisöitiin ja valtuustosalin sisustussuunnitelmat laati Antti Nurmesniemi.

Juhlasali, 2. kerros (1885-87, 1973-74 ja 1978-82).

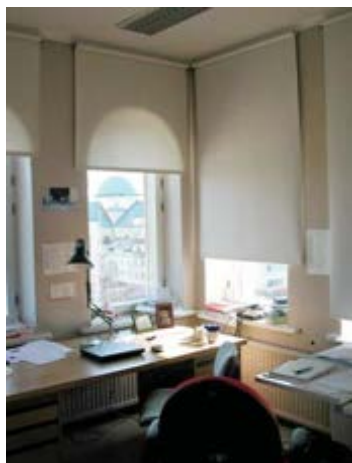
Lämпиö, 2. kerros (1920 ja 1978-82).

Käytävä, 3. kerros (1920 ja 1978-82).

Näyttely- ja kirjastohuone, 3. kerros (1920 ja 1978-82).

Tornihuone, ullakkokerros (1885-87, 1920 ja 1978-82).

Tornihuone ja kattoterassi, ullakkokerros (1885-87, 1920 ja 1978-82).

4.75

Toinen kerros

Toiseen kerrokseen jäivät juhlasali ja lämпиö. Juhlasali oli entisöity v. 1973-74. Juhlasalin viereisen Vip-huoneen / solistien huoneen sisäkatto entisöitiin. Lämпиön viereen rakennettiin keittiö-, kahvinkeitto- ja varastotilat. Julkisivun puoleiset huoneet kunnostettiin toimistohuoneiksi.

Toista sisäpihaa pienennettiin rakentamalla uudet wc-tilat porrashuoneen viereen.

Sisäpihojen vedeneristykset pintalaattoineen uusittiin. Samoin uusittiin kaksikerroksisten kattoikkunarakenteiden uloimmat lasit runkorakenteineen.

4.76

Kolmas kerros

Kolmannessa kerroksessa sijainnut rakennusviraston kanslia muutettiin näyttelyhuoneeksi ja sen viereinen työhuone lukusaliksi. Julkisivun puoleiset huoneet kunnostettiin toimisto- ja neuvotteluhuoneiksi.

Lisäksi rakennettiin uusia wc-, henkilöstö- , siivous- ja varastotiloja.

4.77

Ullakkokerros / kattokerros

Ullakkokerrokseen rakennettiin uudet ilmastointikonehuoneet sekä kahden hissin konehuoneet.

Kattoterassin pintalaatta vesieristeineen uusittiin.

Tornihuoneista tehtiin työhuoneet.

4.78

Talotekniikka

Rakennuksen ilmanvaihtotekniikka uusittiin. Ilmanvaihto toteutettiin siten, että ullakon uusista ilmanvaihtokonehuoneista tehtiin uusia pystyhormeja iv-kanaville läpi rakennuksen. Kerroksissa iv-kanavien vaakavedot toteutettiin siten, että julkisivupuolen eli ulkokehän huoneiden sisäkatot tehtiin alas laskettuina sisäkattoina, joiden yläpuolelle talotekniikka asennukset asennettiin ympäri rakennuksen.

4.79

Julkisivut ja vesikatto

Julkisivut rappauksineen ja kipsikoristeineen kunnostettiin sekä maalattiin. Julkisivun pellitykset uusittiin. Ikkunat ja ulko-ovet uusittiin. Vesikate uusittiin.

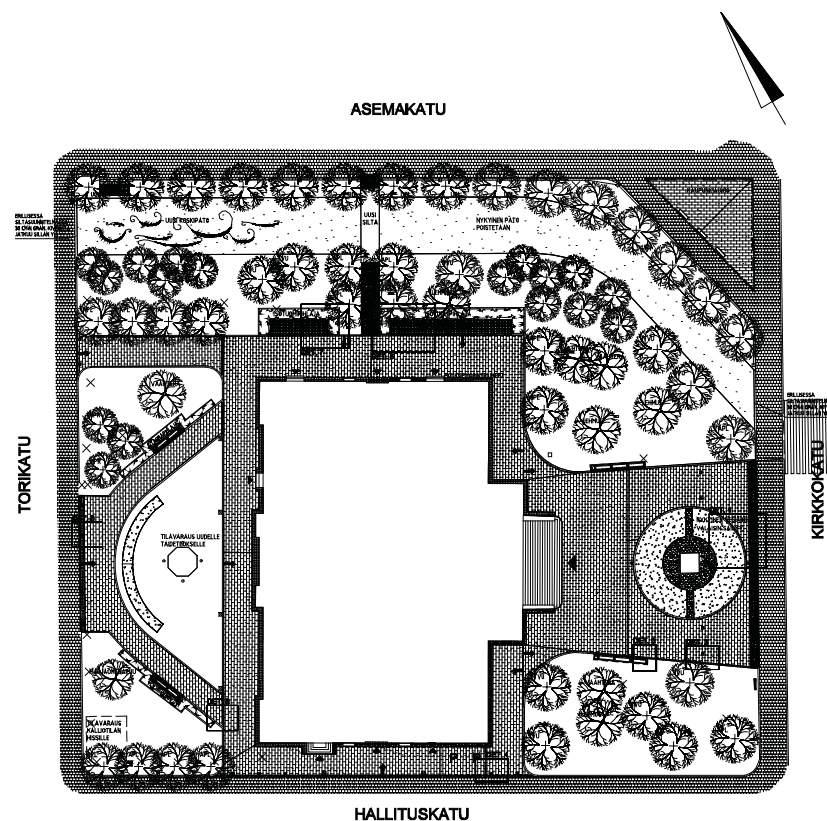

Oulun kaupungintalon julkisivu Asemakadulta päin katsottuna.

4.8 VUODET 1983-2004

Vuosien 1983 ja 2004 välillä kaupungintalossa on suoritettu useita kunnostus- ja vuosihoitotöitä. Huonetiloihin on muuteltu vähäisesti.

Oulun kaupungintalon ympäristö / piha- ja puistoalue on kunnostettu v. 2002. Palo-osastoinnin läpimenojen palokatkomassaus koko rakennuksessa 2002. Paloilmoitinkeskus ja osa -ilmaisimista uusittiin 2003. Porraslämmitys ulkoportaille 2003. Perustusten puhdistus, ruiskubetonointi ja salaojitus kesällä 2003. Vesikouru- ja syöksytorvilämmitykset uusittiin 2003. Lämmönvaihdin uusittiin 2003. Ikkunoiden kunnostus ja maalaus aloitettiin kesällä 2003.

Kaupungintalon ympäristö kunnostettiin v. 2002.

Oulun kaupungintalo Hallituskadulta päin katsottuna.

5 RAKENNUKSEN TILOJEN, RAKENTEIDEN JA RAKENNUSOSIEN SÄILYNEISYYS, SÄILYTETTÄVYYS SEKÄ ARVOTTAMINEN

5.1 SÄILYNEISYYDEN JA SÄILYTETTÄVYYDEN TUTKIMISEN SEKÄ ARVOTTAMISEN PERUSTEET

Säilyneisyyden tutkiminen on toteutettu Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisun 19 - 'Valtion rakennusperinnön vaaliminen' - mukaisin menetelmin.

Oulun kaupungintalon rakennushistoriaselvityksen tavoite on ollut koota päärakennusvaiheiden keskeinen rakennussuunnitelma- ja arkistokuva-aineisto. Aineiston pohjalta on tarkasteltu rakennuksessa, rakenteissa, rakennusosissa, pintarakenteissa ja talotekniikassa tapahtuneita muutoksia. Lisäksi rakennuksessa on suoritettu katselmuskierroksia ja rakennus on dokumentoitu valokuvaamalla.

Tavoitteena on ollut hahmottaa eri päärakennusvaiheissa toteutettujen tilojen sekä rakenteiden säilyneisyys. Säilyneisyysselvitysten perusteella on tehty arvottaminen tilojen ja rakenteiden säilytettävyydestä tulevaisu korjaustöissä.

Vuosina 1885-1887 toteutettujen rakennustöiden pohjana olleita arkkitehti Johan Erik Stenbergin suunnitelmapiirustuksia sekä vuonna 1920 toteutettujen rakennustöiden pohjana olleita arkkitehti Oiva Kallion suunnitelmapiirustuksia säilytetään Oulun maakunta-arkistossa. Rakennushistoriaselvityksen laatimisen yhteydessä on ko. suunnitelmapiirustukset kopioitu ja skannattu digitaalisiksi tiedostoiksi. Vuosina 1978-1982 toteutettujen korjaus- ja muutostöiden suunnitelmapiirustukset on Oulun kaupungin toimesta siirretty digitaaliseksi tiedostoksi / ajantasapiirustuksiksi.

Työtapana on ollut tutkia nykytilanteen ajantasapiirustusten sekä vuosien 1885 ja 1920 rakennusvaiheista tehtyjen suunnitelmapiirustusten vertailujen avulla tilojen ja rakennusosien säilyneisyys. Eri rakennusvaiheiden säilyneet tilat ja rakennusosat on esitetty rakennushistoriaselvityksen pohjapiirustuksissa eri värein; 1885-1887 valmistuneiden ja tähän päivään säilyneiden tilojen ja rakennusosien osalta ruskeana, 1920 valmistuneiden ja tähän päivään säilyneiden tilojen ja rakennusosien osalta punaisena sekä 1978-1982 valmistuneiden tilojen ja rakennusosien osalta sinisenä. Ks. kohdat 5.21-5.26 / rakennushistorialliset ja nykytilanteen pohjapiirustukset.

5.2 SÄILYNEISYYS, SÄILYTETTÄVYYS JA ARVOTTAMINEN

5.21 Kellarikerros

J. E. Stenberg 1885-1887

Kellarikerros on säilynyt alkuperäisessä asussaan. Kellarikerros on maapohjainen kellaritila. Kellarissa on holvirakenteisia sisäkattoja ja sisäseinät ovat kivi- ja tiilirakenteiset.

Kellarikerroksen tilat ovat alkuperäisen rakentamisen jäljiltä. Tiloissa on näkyvissä alkuperäisiä rakennusosia, mm. seinät, sisäkatot holvauksineen, ovia.

Oiva Kallio 1920

Kellarikerros säilyi alkuperäisessä, Stenbergin luomassa asussaan. Kallion suunnitelmien mukaan v. 1920 tehdyissä muutostöissä kellarin rakenteita ja rakennusosia ei tiettävästi muutettu.

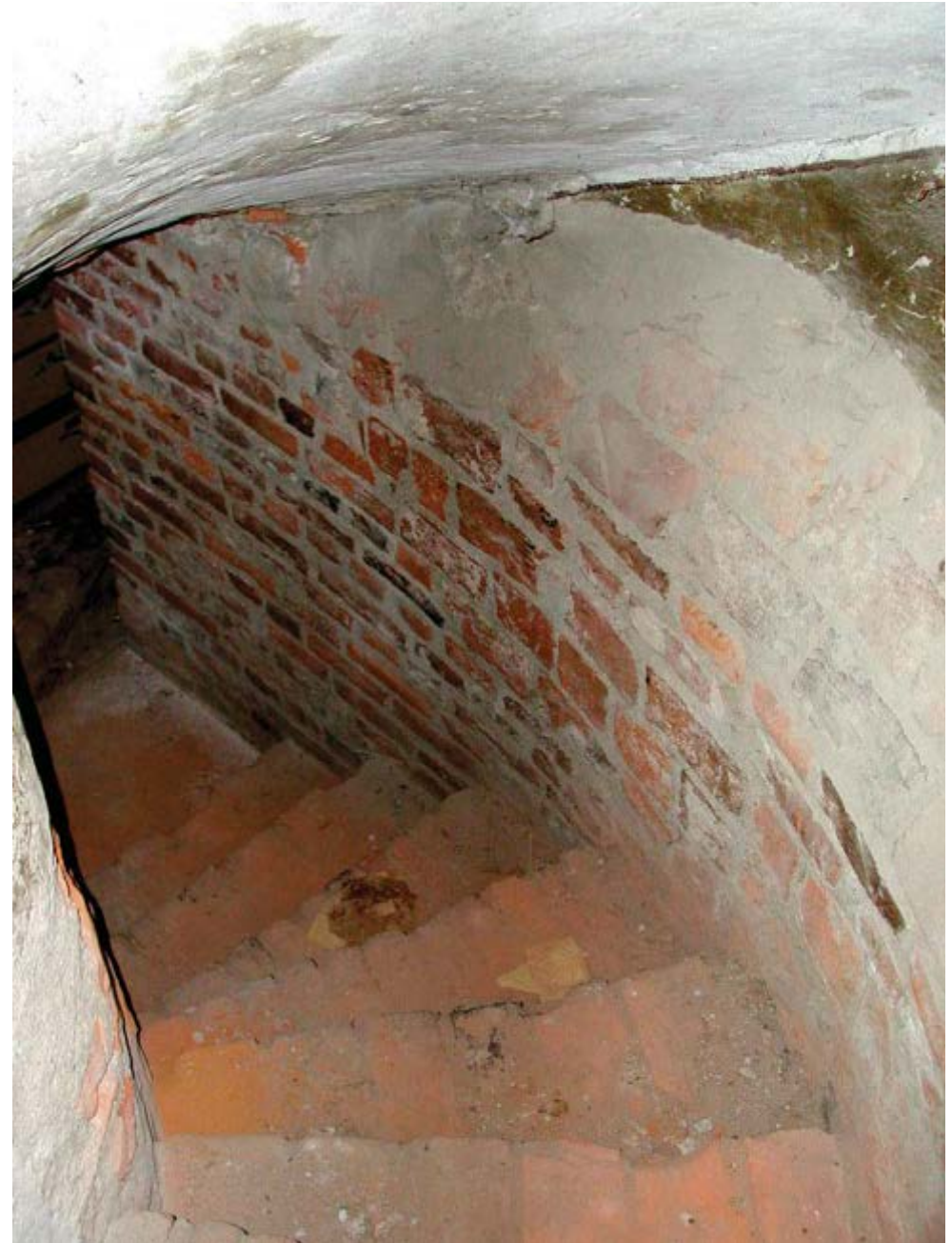
Oulun kaupunki 1978-1982

Kellarikerros on säilynyt alkuperäisessä, Stenbergin luomassa asussaan. Vuosien 1978-1982 peruskorjaus- ja muutostöissä kellaritiloja ei muutettu. Kellariin asennettiin talotekniikan johtoja yms.

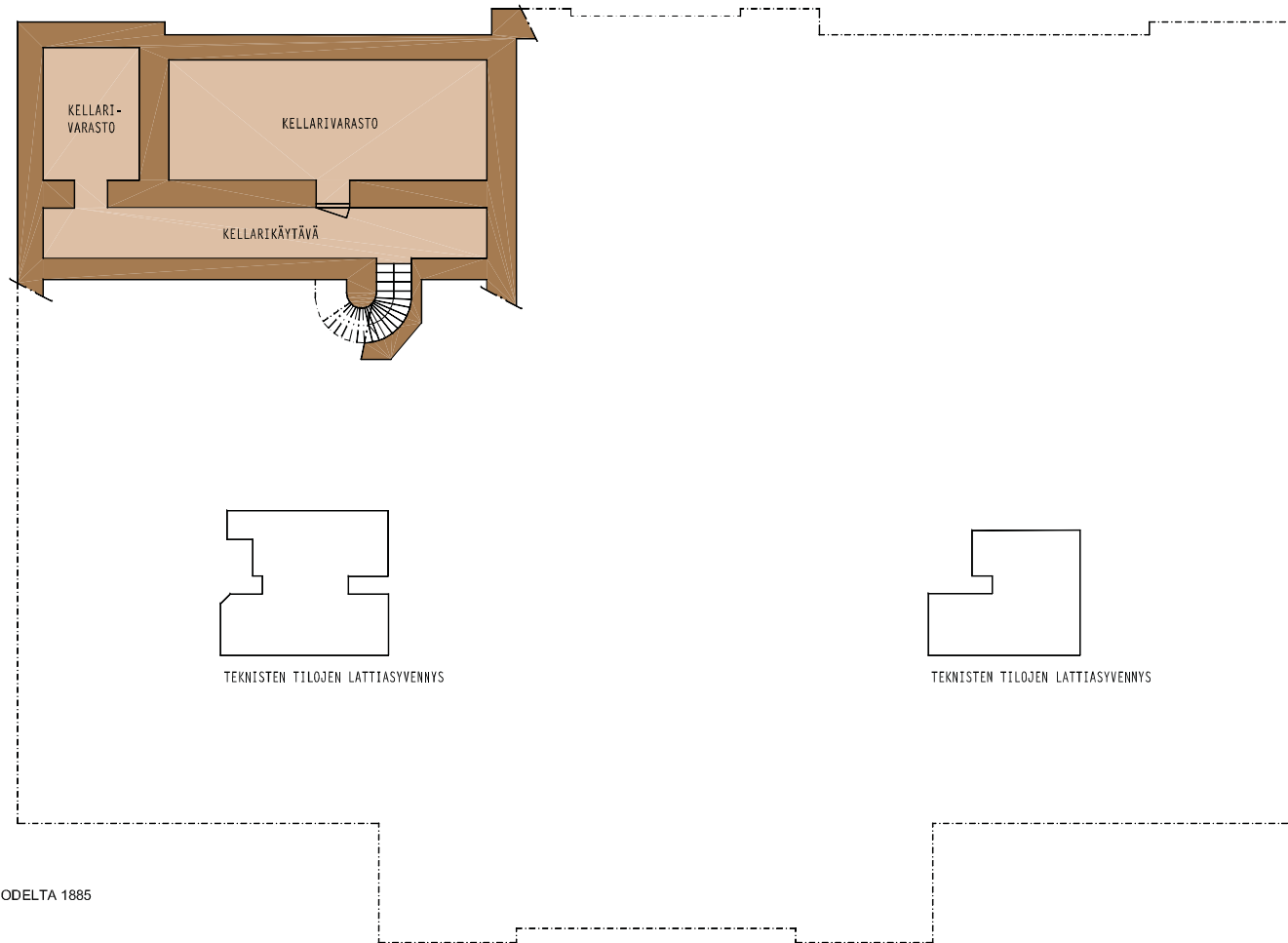
- Kellarin sisäseinäpinnat ja holvatut sisäkatot sekä porrashuone ovat alkuperäisessä asussaan (1885-87).
- Kellaritila tulisi jättää kunnostettuna alkuperäiseen ilmasuunsa; talotekniikan johdatusten sijoituksia on syytä pohtia.
- Jos tulevaisuudessa joudutaan kaivamaan kellarin lattiaa, niin kaivutyöt tulisi suorittaa siten, että arkeologisesti ja antikvaarisesti tärkeät rakennekerrostumat sekä mahdolliset historialliset esineet yms. pystytään inventoimaan ja tallentamaan.

Kellarihuone nykyasussaan.

Kellarin porrashuone.

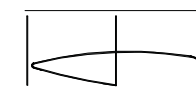
SELITTEET

- ALKUPERÄISET RAKENTEET VUODELTA 1885
- SÄILYNEET TILAKOKONAIUUDET VUODELTA 1885
- RAKENTEET LAAJENNUS- JA KORJAUSTYÖSTÄ VUODELTA 1920
- SÄILYNEET TILAKOKONAIUUDET VUODELTA 1920
- RAKENTEET LAAJENNUS- JA KORJAUSTYÖSTÄ VUOSILTA 1978-1982
- TILAKOKONAIUUDET VUOSILTA 1978-1982
- RAKENTEET, JOITA EI OLE RAKENNETTU VUOSINA 1885, 1920 TAI 1978-1982
- POHJAKERROKSEN NYKYISET LIIKENNEALUEET
- TALOTEKNIIKAN NOUSUHORMIT
- ALASLASKETUT SISÄKATOT VUOSILTA 1978-1982

OULUN KAUPUNGINTALO / PERUSKORJAUS NYKYTILANNE / RAKENNUSHISTORIAALLISET POHJAPIIRUSTUKSET

KELLARIKERROS

OULU 21.06.2005

ARKKITEHTITOIMISTO KARI HUOTARI OY
Kauppurienväki 33 90100 Oulu
puh. (08) 8150 400
fax. (08) 8150 401
email kari.huotari@arkhuotari.com

J. E. Stenberg 1885-1887

Pohjakerroksen osalta J. E. Stenbergin alkuperäisistä suunnitelmista on jäljellä oikeastaan vain kantavat tiili- ja kivirakenteiset seinät sekä ensimmäisen kerroksen ja pohjakerroksen välipohjan alapinta, joka on suurimmaksi osaksi piilossa vuosina 1978-1982 asennettujen alakattojen yläpuolella.

• **Alkuperäiset seinä- ja sisäkattopinnat tulisi pyrkiä ottamaan esille tulevien korjaustöiden yhteydessä. Jos mahdollista, niin alkuperäisiä sisäkattopintoja tulisi palauttaa ainakin esim. ruokasali- yms. yhteistiloissa näkyviin, jolloin ne yhdessä seinäpintojen kanssa muodostavat alkuperäisen kokoisia ennallistettuja huonetiloja.**

Lattiapinnat on uusittu vuosikymmenien saatossa lukuun ottamatta ruokailutilan (27) vanhaa keraamista laattalattiaa ja Torikadun sisäänkäyntitieteen (36) vanhaa kalkkivilattia.

• **Edellä mainitut lattiapinnat tulisi pyrkiä säästämään.**
• **Jos tulevaisuudessa joudutaan kaivamaan laajemmin pohjakerroksen lattiaa, niin kaivutyöt tulisi suorittaa siten, että arkeologisesti ja antikvaarisesti tärkeät rakennekerrostumat sekä mahdolliset historialliset esineet yms. pystytään inventoimaan ja tallentamaan.**

Lattiapintojen säästäminen pohjakerroksessa lieenee vaikeaa, koska kaupungintalossa suoritetut kuntotutkimukset ovat osoittaneet, että lattian alusrakenteet ovat vaurioituneet ja sisältävät orgaanisia ainesosia.

Porrashuoneissa on jäljellä alkuperäiset seinät, kaiteet ja porrasaskelmat.

• **Porrashuoneiden alkuperäiset katto-, seinä- ja lattiapinnat ja kaiteet tulee säästää entistään.**

Oiva Kallio 1920

Lähes kaikki julkisivujen ikkuna- ja oviaukot muutettiin Oiva Kallion suunnitelmien mukaan toteutetuissa muutostöissä vuonna 1920. Stenbergin aikainen (1885-87) ainoa oviaukko, Torikadun puolelta pohjakerrokseen sisäänajoeteiseen - keskellä rakennusta – tukittiin. Uudet oviaukot rakennettiin niin Hallituskadun, Torikadun kuin Asemakadunkin puolelle. Ikkuna-aukot suurennettiin.

• Kallion aikaiset lasiaukolliset ulko-pariovet ovat vielä kunnostettuina paikallaan.

Tilallisesti pohjakerroksen kehyksenä on edelleenkin Stenbergin pohjapiirustus kantavine tiiliseinineen; niitä ei juurikaan muutettu v. 1920 muutostöissä; joitakin seinäosia purettiin ja joitakin uusia seinäosia rakennettiin.

Merkittävin muutos oli sisäpihojen rakentaminen sisätiloiksi / varastotiloiksi. Piholle rakennettiin uudet maanvaraiset lattiat sekä pohjakerroksen ja ensimmäisen kerroksen välille tehtiin uusi teräsbetoninen alalattavälipohja.

Oulun kaupunki 1978-1982

Tilallisesti pohjakerroksen kehyksenä on edelleenkin Stenbergin pohjapiirustus kantavine tiiliseinineen. Vuoden 1920 ja vuosien 1978-1982 peruskorjaus- ja muutostöissä joitakin seinä purettiin sekä joitakin uusia seinä rakennettiin.

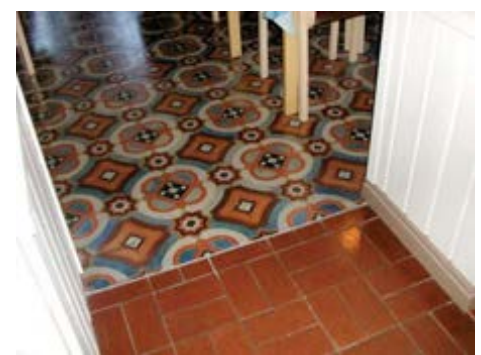
Merkittävimmät muutokset olivat tilojen osalta keittiö- ja ruokasalitilojen laajentaminen sekä uusien henkilöstö- yms. aputilojen rakentaminen. Lisäksi koko talotekniikka uusittiin / ajanmukaistettiin ja kaksi uutta hissiä asennettiin. Kaikki ikkunat uusittiin.

Pohjakerrosta on muutettu vuosikymmenien saatossa monta kertaa; tilat ovat sokkeloisia ja alas laskettujen sisäkattojen vuoksi matalia.

• **Tulevaisuudessa olisi syytä jäsentää pohjakerroksen tilat selkeimmiksi kokonaisuuksiksi niin toiminnallisesti, tilallisesti kuin sisäkattomaailmaltaankin. Jos lattiat uusitaan, olisi syytä tutkia mahdollisuutta, että osa talotekniikasta voitaisiin sijoittaa lattian alle, jotta huonetilojen alkuperäinen koko ja sisäkatot voitaisiin palauttaa.**
• **Pohjakerroksen osalta on tehtävä sisäpintojen materiaali- ja väritutkimukset ennen korjaustyösuunnitelmien valmistumista, jotta tiloihin voitaisiin palauttaa alkuperäisten toteutusten mukaisia interiöörejä värisävyineen.**

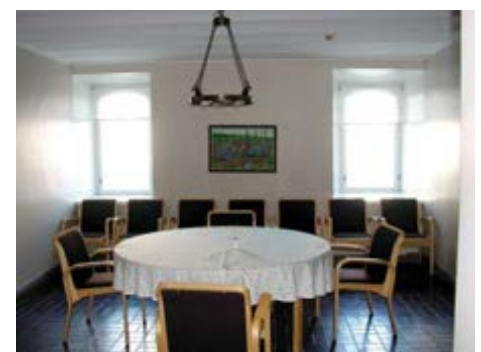
Puuovi (1885 - 87/1920).

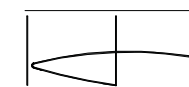
Ruokailutilan 27 lattia (1885 - 87).

Arkistovaraston 65 holvauksia.

Ruokailukabinetin 28 holvikatto (1885 - 87).

J. E. Stenberg 1885-1887

Ensimmäisessä kerroksessa J. E. Stenbergin suunnitelmien mukaisesti v. 1885-1887 toteutetuista rakennustöistä ovat jäljellä kantavat seinät ikkuna- ja oviaukkoineen. Lisäksi ovat säilyneet ensimmäisen kerroksen ja toisen kerroksen välipohjan alapinnat / sisäkatot, jotka ovat toimisto- ja kokoushuoneiden osalta piilossa vuosina 1978-1982 asennettujen alakattojen yläpuolella.

• **Keskeisten tilojen ja rakennusosien osalta J. E. Stenbergin suunnitelmista ovat interiööriltään kokonaisina säilyneet seuraavat tilat, jotka tulee säilyttää:**

- Eteishalli. Entisöitiin / uudennettiin vuosien 1978-1982 korjaustöissä.
- Kierreporrashuoneet niihin liittyvine käytäväosineen.
- Käytäväosat, jotka johtavat eteishallista hisseille.

Lisäksi julkisivun puoleisista huonetiloihin suurin osa on Stenbergin aikaisessa asussaan lattiapinta-alaltaan ja seiniltään, mutta vuosina 1978-1982 asennetut alakatot ovat saaneet aikaan sen, että huoneiden korkeus sisäkattoineen ei ole alkuperäinen.

• **Ainakin rakennuksen keskellä sijaitsevien, keskeisten tilojen osalta tulee niiden leveys, pituus ja korkeus säilyttää alkuperäisen interiöörin kokoisina. Rakennuksen ulkokehän toimisto- ja kokoushuoneiden alkuperäisen interiöörin palauttamiseen tulisi pyrkiä, vaikkakin talotekniikka lienee pakko asentaa ainakin joidenkin huoneiden osalta alas laskettujen sisäkattojen yläpuolelle.**

Oiva Kallio 1920

Oiva Kallion suunnittelemissa muutostöissä v. 1920 tehtiin ensimmäisessä kerroksessa suurimmat tilajärjestelyjen uusimiset ja muutokset.

Merkittävimmät muutostyöt v. 1920 olivat:

- Sisäpihat rakennettiin sisätiloiksi; ruokasali ja vestibyyli kattoikkunoineen.
- Pääsisäänkäynti muutettiin: entisestä eteishallista tehtiin kaupunginvaltuuston istuntosali sekä entiset porrashuoneet purettiin ja niiden paikalle sijoitettiin molemmin puolin valtuustosalia uudet sisäänkäynnit eteisineen. Tästä johtuen jouduttiin rakentamaan Kirkkokadun puoleiset porrashuoneet uuteen paikkaan eli kaksi huonetta muutettiin porrashuoneiksi.
- Entinen ruokasali tarjoilu- ja aputiloineen keskellä rakennusta muutettiin maistraatin istuntosaliksi sekä maistraatin ja rahatoimiston arkistoiksi.
- Hallituskadun puolella yhdistettiin kolme huonetta purkamalla väliseinät ja niistä muodostettiin uusi kahvilahuone.
- Ensimmäisestä kerroksesta tehtiin uusi porras suoraan Hallituskadulle.
- Asemakadun puolella entinen sisäpihan puoleinen käytävä tukittiin rakentamalla siihen holvi ja huoneiden eteistiloja (joihin käytiin sisään uudesta aulasta / vestibyylistä).
- Rakennukseen asennettiin uusi hissi ensimmäisestä kolmanteen kerrokseen.

• **Keskeisten tilojen ja rakennusosien osalta Oiva Kallion suunnitelmista ovat interiööriltään kokonaisina säilyneet seuraavat tilat, jotka tulee säilyttää:**

- Kirkkokadun puoleiset porrashuoneet ja suora porras Hallituskadulle.
- Nykyinen kaupunginhallituksen istuntosali kattoikkunoineen.
- Nykyinen aula (vestibyyli) kattoikkunoineen.

Oulun kaupunki 1978-1982

Vuosien 1978-1982 peruskorjaus- ja muutostöissä uudennettiin sekä nykyaikaistettiin talotekniikka ja pinnat kunnostettiin / uusittiin.

Merkittävimmät muutostyöt v. 1978-1982 olivat:

- Pääsisäänkäynti muutettiin. Alkuperäinen eteishalli (v. 1885-87) palautettiin entiselle sijalleen (ent. kaupunginvaltuuston istuntosali). Julkisivun puolelle rakennettiin uudet pääsisäänkäynnin ulkoportaat ja uudet ulko-ovet.
- Oiva Kallion aikaiset (1920) pääsisäänkäynnit poistettiin ulkoportainen ja niiden tilalle rakennettiin vaatesäilytystiloja sekä vahtimestarin ja puhelinkeskuksen huoneet uusine ulkoikkunoineen.
- Entinen maistraatin istuntosali sekä maistraatin ja rahatoimiston arkistotilat muutettiin kaupunginvaltuuston istuntosaliksi.
- Kaksi uutta hissiä rakennettiin pohjakerroksesta kolmanteen kerrokseen.
- Uusi ilmastointitekniikka sijoitettiin uusiin läpi talon kulkeviin pystyhormeihin. Kerroksissa talotekniikan kanavat jaettiin vaakasuorasti siten, että ulkokehän huonetiloihin tehtiin alas lasketut sisäkatot, joiden yläpuolelle asennettiin uusi talotekniikka. Näin saatiin keskeiset / julkiset tilat ja yhteistilat säilymään alkuperäisen kokoisina (korkeus x leveys x pituus).

• **Keskeisten tilojen ja rakennusosien osalta vuosien 1978-1982 muutostöistä ovat säilyneet seuraavat tilat, jotka tulee säilyttää:**

- Nykyinen kaupunginvaltuuston istuntosali.
- Nykyinen pääsisäänkäynnin eteishalli (entisöitiin Stenbergin suunnitelmien mukaiseksi).

Rakennusosien osalta vuosien 1978-1982 muutostöistä ovat jäljellä ulko-ovet, ikkunat ja osa sisäöivistä (mm. kaikki palo-ovet) sekä alakatot.

SELITTEET

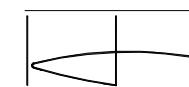
- ALKUPERÄISET RAKENTEET VUODELTA 1885
- SÄILYNEET TILAKOKONAISUUDET VUODELTA 1885
- RAKENTEET LAAJENNUS- JA KORJAUSTYÖSTÄ VUODELTA 1920
- SÄILYNEET TILAKOKONAISUUDET VUODELTA 1920
- RAKENTEET LAAJENNUS- JA KORJAUSTYÖSTÄ VUOSILTA 1978-1982
- TILAKOKONAISUUDET VUOSILTA 1978-1982
- RAKENTEET, JOITA EI OLE RAKENNETTU VUOSINA 1885, 1920 TAI 1978-1982
- POHJAKERROKSEN NYKYISET LIIKENNEALUEET
- TALOTEKNIKAN NOUSUHORMIT
- ALASLASKETUT SISÄKATOT VUOSILTA 1978-1982

OULUN KAUPUNGINTALO / PERUSKORJAUS NYKYTILANNE / RAKENNUSHISTORIALLISET POHJAPIIRUSTUKSET

1. KERROS

OULU 21.06.2005

ARKKITEHTITOIMISTO KARI HUOTARI OY
Kauppuriinkatu 33 90100 Oulu
puh. (08) 8150 400
fax. (08) 8150 401
email kari.huotari@arkhuotari.com

Pääsisäänkäynnin eteishalli. Valtuustosalin ovi (1885-87 / 1978-82).

Pääsisäänkäynnin eteishalli (1885-87 / 1978-82).

Valtuustosali (1978-82).

Hallituksen huone (1920).

Hallituksen huone (1920).

Hallituksen huone (1920) uusine kokouspöytineen (2002).

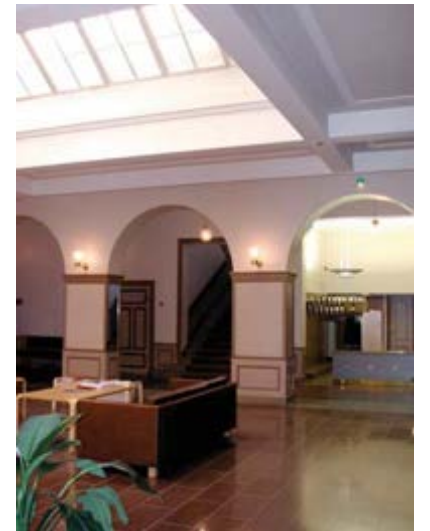
Valtuustosalin pilari.

Aula.

Hallituksen huoneen koristemaalaus.

J. E. Stenberg 1885-1887

Toisessa kerroksessa J. E. Stenbergin alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti vuosina 1885-1887 toteutetuista rakennustöistä ovat jäljellä kantavat seinät ikkuna- ja oviaukkoineen.

Toinen kerros on huonetilojen osalta säästynyt parhaiten Stenbergin suunnitelmien mukaisesta toteutuksesta.

• **Keskeisten tilojen osalta J. E. Stenbergin suunnitelmista ovat säilyneet interiööriltään kokonaisina seuraavat tilat, jotka tulee säilyttää:**

- **Juhlasali, joka entisöitiin vuosina 1973-74.**
- **Kierreporrashuoneet niihin liittyvine käytäväosineen.**
- **Kaikki käytäväosat.**

Lisäksi julkisivun puoleisista huonetiloista suurin osa on Stenbergin aikaisessa asussaan lattiapinta-alaltaan ja seiniltään, mutta vuosina 1978-1982 asennetut alakatot ovat saaneet aikaan sen, että huoneiden korkeus sisäkattoineen ei ole alkuperäinen.

• **Ainakin rakennuksen keskellä sijaitsevien, keskeisten tilojen osalta tulee niiden leveys, pituus ja korkeus säilyttää alkuperäisen interiöörin kokoisina. Rakennuksen ulkokehän toimisto- ja kokoushuoneiden alkuperäisen interiööriin palauttamiseen tulisi pyrkiä, vaikkakin talotekniikka lieenee pakko asentaa ainakin joidenkin huoneiden alas laskettujen sisäkattojen yläpuolelle.**

Oiva Kallio 1920

Tilallisesti toisen kerroksen kehyksenä on edelleenkin Stenbergin pohjapiirustus kantavine tiiliseinineen; niitä ei juurikaan muutettu Oiva Kallion suunnitelmissa v. 1920; joitakin seiniä purettiin ja joitakin uusia seiniä rakennettiin.

Merkittävimmät muutostyöt v. 1920 olivat:

- Toisen kerroksen tasolle rakennettiin uudet sisäpihat; ensimmäisen kerroksen uusien tilojen eli ruokasalin ja vestibyylin yläpohjat. Pihoille rakennettiin uudet vesieristetyt yläpohjat kattoikkunoineen.
- Entiset porrashuoneet purettiin ja niiden paikalle sijoitettiin molemmin puolin lämpiötä uusia huonetiloja: vaatenaulakot, wc-tiloja, naisten huone ja kahvikeittiö. Tästä johtuen jouduttiin rakentamaan Kirkkokadun puoleiset porrashuoneet uuteen paikkaan eli 2 huonetta muutettiin porrashuoneiksi.
- Alun perin kaksi kerrosta korkea (juhlasalin korkuinen) lämpiö mataloitettiin kerroksen korkuiseksi huonetilaksi rakentamalla uusi välipohja toisen ja kolmannen kerroksen välille.
- Rakennukseen asennettiin uusi hissi Hallituskadun puoleiselle osalle.

• **Keskeisten tilojen osalta Oiva Kallion suunnitelmista ovat säilyneet interiööriltään kokonaisina seuraavat tilat, jotka tulee säilyttää:**

- **Pääportaat porrashuoneineen.**
- **Lämpio.**

Oulun kaupunki 1978-1982

Vuosien 1978-1982 peruskorjaus- ja muutostöissä pääasiassa uudennettiin sekä nykyaikaistettiin talotekniikka ja pinnat kunnostettiin / uusittiin.

Merkittävimmät muutostyöt v. 1978-1978 olivat:

- Lämpöön viereiset keittiö- ja aputilat sekä varastotilat uusittiin.
- Rakennukseen asennettiin kaksi uutta hissiä.
- Rakennettiin uusia wc-tiloja.
- Uusi ilmastointitekniikka sijoitettiin uusiin läpi talon kulkeviin pystyhormeihin. Kerroksissa kanavat jaettiin vaakasuorasti siten, että ulkokehän huonetiloihin tehtiin alas lasketut sisäkatot, joiden yläpuolelle asennettiin uusi talotekniikka. Näin saatiin keskeiset / julkiset tilat ja yhteistilat säilymään interiööriltään alkuperäisen kokoisina (korkeus x leveys x pituus).

• **Sisäpihat tulee säilyttää valokattorakennelmiseen.**

(Sisäpihoilla on rakennettu kierreporrashuoneiden viereen wc-tiloja ja talotekniikan hormoneja. Nämä sijoitukset ovat rikkoneet alkuperäisen valoaukon tilakokonaisuuden, mutta ovat siltikin 'pienempi paha' kuin huonetilojen pirstominen ko. tiloihin.)

SELITTEET

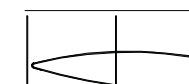
- ALKUPERÄISET RAKENTEET VUODELTA 1885
- SÄILYNEET TILAKOKONAISUUDET VUODELTA 1885
- RAKENTEET LAAJENNUS- JA KORJAUSTYÖSTÄ VUODELTA 1920
- SÄILYNEET TILAKOKONAISUUDET VUODELTA 1920
- RAKENTEET LAAJENNUS- JA KORJAUSTYÖSTÄ VUOSILTA 1978-1982
- TILAKOKONAISUUDET VUOSILTA 1978-1982
- RAKENTEET, JOITA EI OLE RAKENNETTU VUOSINA 1885, 1920 TAI 1978-1982
- POHJAKERROKSEN NYKYISET LIIKENNEALUEET
- TALOTEKNIKAN NOUSUHORMIT
- ALASLASKETUT SISÄKATOT VUOSILTA 1978-1982

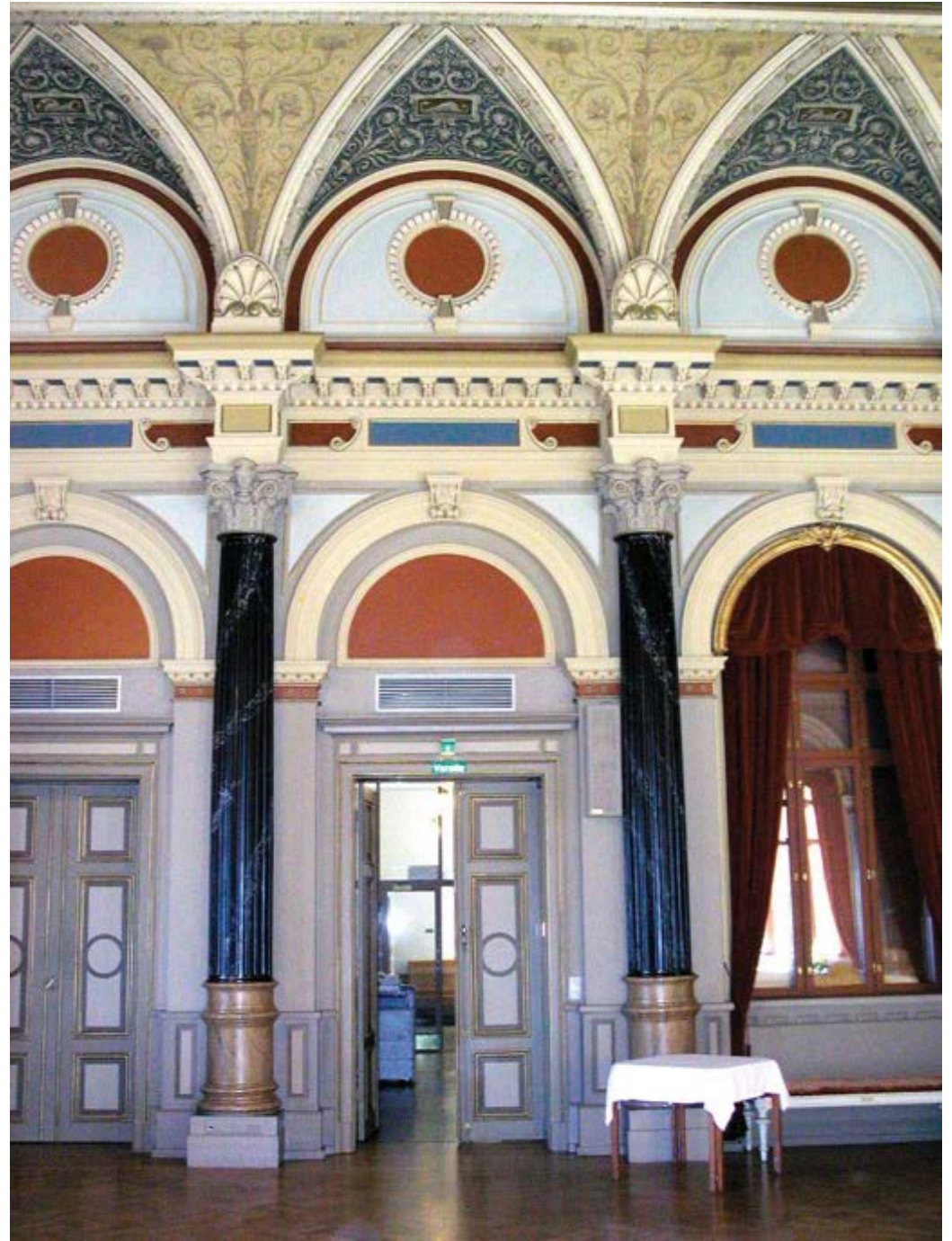
OULUN KAUPUNGINTALO / PERUSKORJAUS NYKYTILANNE / RAKENNUSHISTORIAALLISET POHJAPIIRUSTUKSET

2. KERROS

OULU 21.06.2005

ARKKITEHTITOIMISTO KARI HUOTARI OY
Kauppuriinkatu 33 90100 Oulu
puh. (08) 8150 400
fax. (08) 8150 401
email kari.huotari@arkhuotari.com

Juhlasali
(Štenberg 1885 – 87 /
entisöinti 1973 – 74).

Lämpö (1920).

Käytävä.

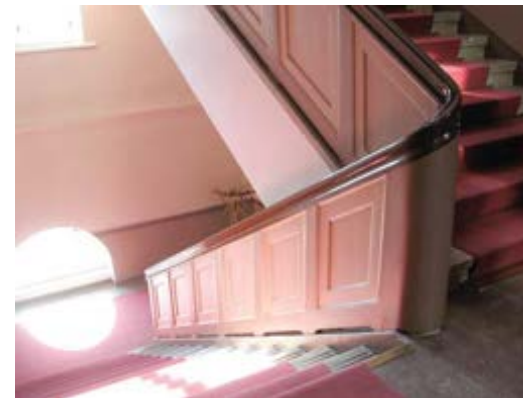
Porrashuoneaukon koristepää.

Vip-huoneen / soittajien huoneen sisäkaton koristeita.

Kaupunginjohtajan huone.

Porras.

Sisäpiha kattoikkunoineen.

J. E. Stenberg 1885-1887

Kolmannessa kerroksessa J. E. Stenbergin alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti vuosina 1885-1887 toteutetuista rakennustöistä ei ole paljoa jäljellä, koska kolmas kerros lisärakennettiin v. 1920.

• **Keskeisten tilojen osalta J. E. Stenbergin suunnitelmista ovat säilyneet seuraavat tilat ja rakenteet, jotka tulee säilyttää:**

- Juhlasalin yläosa, joka entisöitiin vuosina 1973-74.
- Kierreporrashuoneet seinineen ja askelmineen.

Oiva Kallio 1920

Kolmas kerros lisärakennettiin vuoden 1920 muutostöissä. Lähes kaikki keskeiset tilat ja rakennusosat ovat Oiva Kallion suunnitelmien mukaisessa asussaan.

Lisäksi julkisivun puoleisista huonetiloihin suurin osa on Kallion aikaisessa asussaan lattiapinta-alaltaan ja seiniltään, mutta vuosina 1978-1982 asennetut alakatot ovat saaneet aikaan sen, että huoneiden korkeus sisäkattoineen ei ole alkuperäinen.

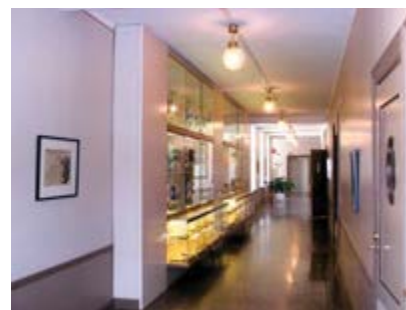
• **Ainakin rakennuksen keskellä sijaitsevien, keskeisten tilojen osalta tulee niiden leveys, pituus ja korkeus säilyttää alkuperäisen interiöörin kokoisina. Rakennuksen ulkokehän toimisto- ja kokoushuoneiden alkuperäisen interiööriin palauttamiseen tulisi pyrkiä, vaikkakin talotekniikka lieenee pakko asentaa ainakin joidenkin huoneiden alas laskettujen sisäkattojen yläpuolelle.**

Oulun kaupunki 1978-1982

Vuosien 1978-1982 peruskorjaus- ja muutostöissä pääasiassa uudennettiin / nykyaikaistettiin talotekniikka ja pinnat kunnostettiin / uusittiin.

Merkittävimmät muutostyöt v. 1978-1978 olivat:

- Kirjasto- ja näyttelyhuone sekä sen viereinen uusi neuvotteluhuone rakennettiin entisiin huonetiloihin.
- Rakennettiin uusia wc- ja henkilöstötiloja.
- Uusi ilmastointitekniikka sijoitettiin uusiin läpi talon kulkeviin pystyhormeihin. Kerroksissa kanavat jaettiin vaakasuorasti siten, että ulkokehän huonetiloihin tehtiin alas lasketut sisäkatot, joiden yläpuolelle asennettiin uusi talotekniikka. Näin saatiin keskeiset / julkiset tilat ja yhteistilat säilymään interiööriltään alkuperäisen kokoisina (korkeus x leveys x pituus).

Käytävä lasivitrineineen.

Neuvotteluhuone.

Käytävä.

Näyttely- ja kirjastohuoneen ovi.

Ovi.

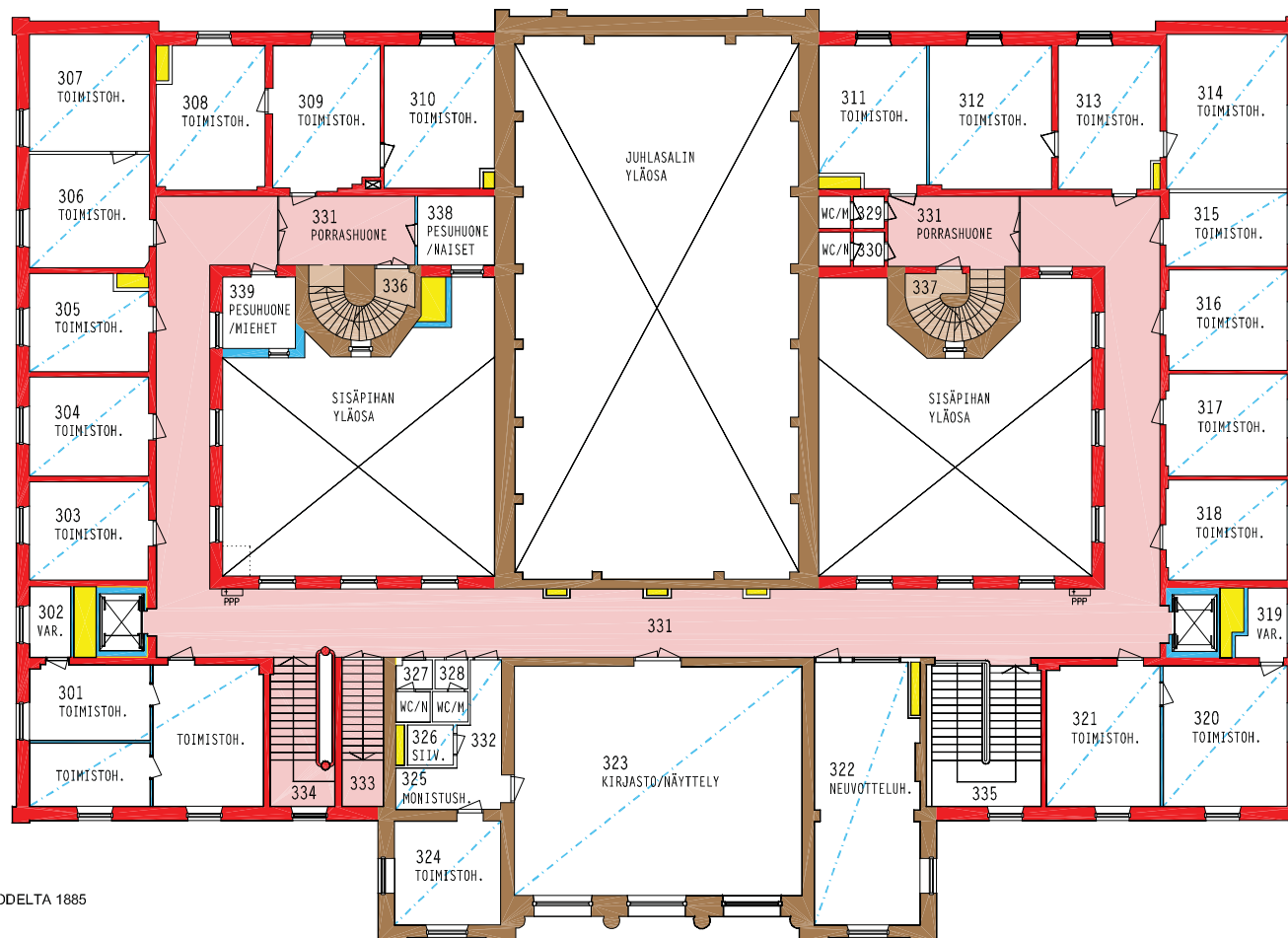
Palo-ovi.

Toimistohuone.

Ikkuna.

SELITTEET

- ALKUPERÄISET RAKENTEET VUODELTA 1885
- SÄILYNEET TILAKOKONAISUUDET VUODELTA 1885
- RAKENTEET LAAJENNUS- JA KORJAUSTYÖSTÄ VUODELTA 1920
- SÄILYNEET TILAKOKONAISUUDET VUODELTA 1920
- RAKENTEET LAAJENNUS- JA KORJAUSTYÖSTÄ VUOSILTA 1978-1982
- TILAKOKONAISUUDET VUOSILTA 1978-1982
- RAKENTEET, JOITA EI OLE RAKENNETTU VUOSINA 1885, 1920 TAI 1978-1982
- POHJAKERROKSEN NYKYISET LIIKENNEALUEET
- TALOTEKNIKAN NOUSUHORMIT
- ALASLASKETUT SISÄKATOT VUOSILTA 1978-1982

OULUN KAUPUNGINTALO / PERUSKORJAUS NYKYTILANNE / RAKENNUSHISTORIAALLISET POHJAPIIRUSTUKSET

3. KERROS

OULU 21.06.2005

ARKKITEHTITOIMISTO KARI HUOTARI OY
Kauppurienväki 33 90100 Oulu
puh. (08) 8150 400
fax. (08) 8150 401
email kari.huotari@arkhuotari.com

J. E. Stenberg 1885-1887

Ullakkokerroksessa J. E. Stenbergin alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti v. 1885-1887 toteutetuista rakennustöistä ei ole paljoa jäljellä, koska ullakkokerros kattorakenteineen rakennettiin uudelleen v. 1920.

- Keskeisten tilojen ja rakenteiden osalta J. E. Stenbergin suunnitelmista ovat säilyneet seuraavat tilat ja rakenteet, jotka tulee säilyttää:
 - Kierreporrashuoneet ullakolle.
 - Kattoterassi ja tornihuoneet tiloina.
 - Torikadun puoleisen julkisivun keskiosalla julkisivun yläpuoliset ullakko- ja kattorakenteet.

Oiva Kallio 1920

Ullakko- / kattokerros rakennettiin lähes kokonaan uudelleen vuoden 1920 muutostöissä. Lähes kaikki rakennusosat ovat Oiva Kallion suunnitelmien mukaisessa asussaan, lukuun ottamatta ullakotilojen ilmanvaihto- ja hissikonehuoneita, jotka toteutettiin v. 1978-1982.

- Keskeisten tilojen ja rakenteiden osalta Oiva Kallion suunnitelmista ovat säilyneet seuraavat tilat ja rakenteet, jotka tulee säilyttää:
 - Tornihuoneiden ikkunamuutokset.
 - Julkisivujen yläpuoliset, rakennuksen ulkokehän ullakko- ja kattorakenteet sekä kattolapheet.

Oulun kaupunki 1978-1982

Merkittävimmät muutostyöt v. 1978-1978 olivat:

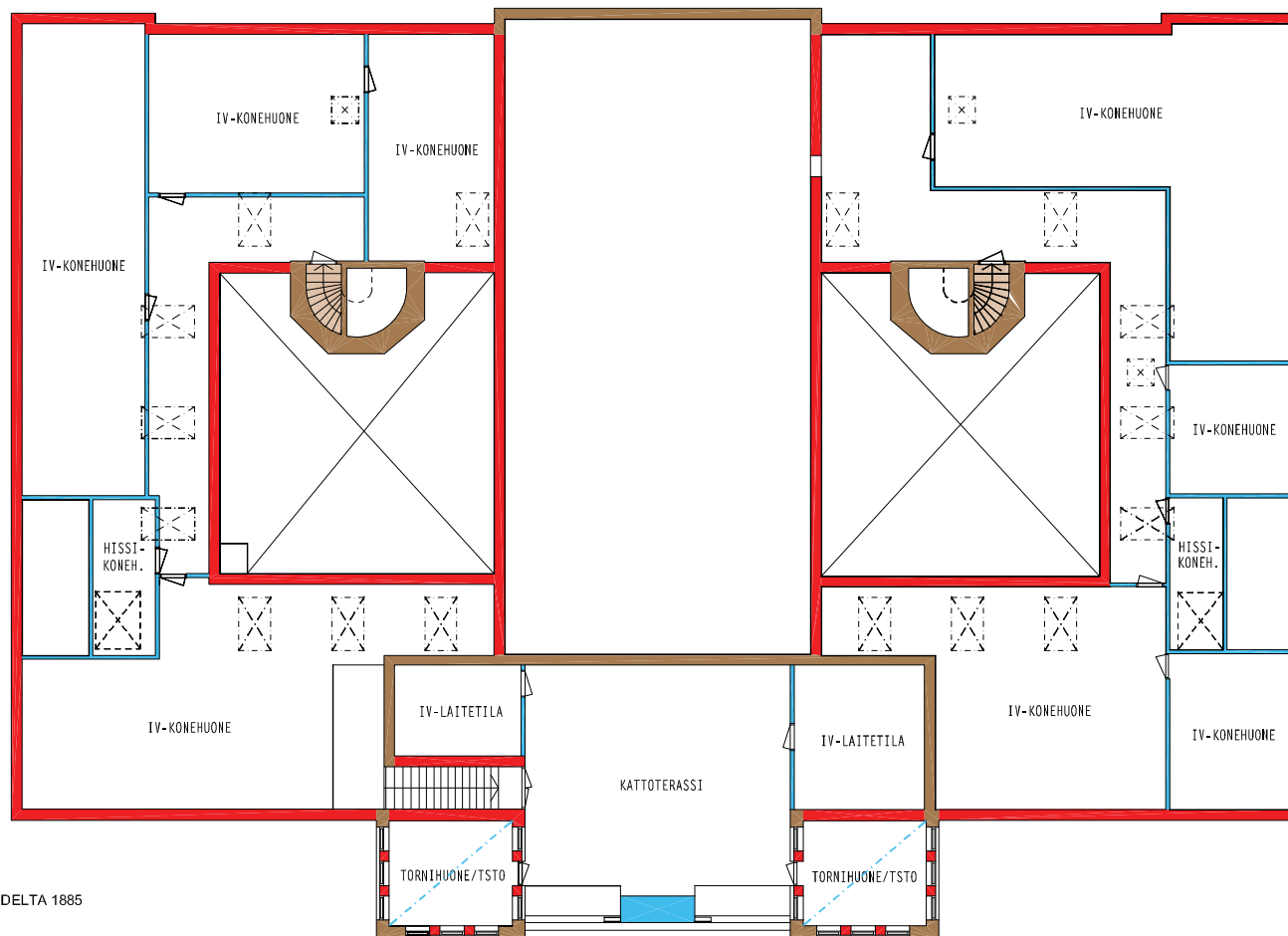
- Ullakotiloihin rakennettiin uudet ilmanvaihdonkonehuoneet, tekniset tilat ja hissikonehuoneet.
- Kattoterassin pintalaatta vesieristykseen uusittiin ja kaide uudennettiin.
- Tornihuoneiden sisäpinnat ja talotekniikka uusittiin.

Ilmastointikonehuone.

Tornihuone ja kattoterassi.

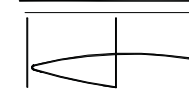
SELITTEET

- ALKUPERÄISET RAKENTEET VUODELTA 1885
- SÄILYNEET TILAKOKONAISUUDET VUODELTA 1885
- RAKENTEET LAAJENNUS- JA KORJAUSTYÖSTÄ VUODELTA 1920
- SÄILYNEET TILAKOKONAISUUDET VUODELTA 1920
- RAKENTEET LAAJENNUS- JA KORJAUSTYÖSTÄ VUOSILTA 1978-1982
- TILAKOKONAISUUDET VUOSILTA 1978-1982
- RAKENTEET, JOITA EI OLE RAKENNETTU VUOSINA 1885, 1920 TAI 1978-1982
- POHJAKERROKSEN NYKYISET LIIKENNEALUEET
- TALOTEKNIKAN NOUSUHORMIT
- ALASLASKETUT SISÄKATOT VUOSILTA 1978-1982

OULUN KAUPUNGINTALO / PERUSKORJAUS NYKYTILANNE / RAKENNUSHISTORIAALLISET POHJAPIIRUSTUKSET

ULLAKKOKERROS

OULU 21.06.2005

ARKKITEHTITOIMISTO KARI HUOTARI OY
Kauppurienväki 33 90100 Oulu
puh. (08) 8150 400
fax. (08) 8150 401
email kari.huotari@arkhuotari.com

J. E. Stenberg 1885-1887

Kirkkokadun puoleisen julkisivun osalta jäljellä ovat alkuperäisinä pohja-kerroksen, ensimmäisen ja toisen kerroksen ulkoseinien rustikoidut rappauspinnat. Niistäkin vain ensimmäisen ja toisen kerroksen keskiosan molemmiin puolin olevat julkisivuosat ikkuna-aukkoineen ovat alkuperäisessä asussa. Vuonna 1920 tehdyissä muutostöissä muutettiin kaikkia muita julkisivuosia.

Hallituskadun, Torikadun ja Asemakadun puoleisten julkisivujen osalta Stenbergin suunnitelmien mukaisia ovat pohjakerroksen sekä ensimmäisen ja toisen kerroksen rustikoidut rappausjulkisivupinnat ikkuna-aukkoineen. Joitakin pieniä ikkuna- ja oviaukkomuutoksia tehtiin v. 1920 muutostöissä.

Kattorakenteista ovat jäljellä Torikadun keskiosan juhlasalin yläpuoliset kattorakenteet sekä tornihuoneiden kattorakenteet.

Oiva Kallio 1920

Julkisivujen osalta lisäkerroksen rakentaminen vaati toimenpiteitä, joiden myötä julkisivut saivat uuden, pelkistetympään ilmeen. Uuden kerroksen ikkunat erottuivat yksinkertaisempina alemman kerroksen ikkunoista.

Kattorakennelmat uusittiin ja samalla poistettiin katon ikkunakoristeet ja harjalta renessanssiaiheinen aitakoriste. Pääjulkisivun puoleisten tornien ikkunat muutettiin sekä tornien välissä ollut katosta ulkoneva kaarikoriste poistettiin.

Kirkkokadun puoleisen julkisivun osalta keskiosaan tehtiin useita muutoksia. Osa muutoksista johtui kolmannen kerroksen rakentamisesta, osa pääsisäänkäynnin uudesta sijoituksesta. Juhlasalin lämpiön ikkunoiden yläosat tehtiin kolmannen kerroksen uuden lukusalin ikkunoiksi ja ne muutettiin uuteen yksin-kertaisempaan - klassistiseen - tyyliin, kuten muutkin kolmannen kerroksen uudet ikkunat. Samalla pelkistettiin lämpiön ikkunoiden väliset korinttilaistyylisten pilastereiden koristeaiheet. Myös pääjulkisivun keskirisaliitin nurkissa olleiden toisen kerroksen ikkunoiden yläpuoliset koristeaiheet pelkistettiin; näiden ikkunoiden alle sijoitettiin uudet pääsisäänkäynnit. Entisten sisäänkäyntiovien kohdalle tehtiin uuden kaupunginvaltuuston istuntosalin ikkunat ja niiden alapuolelle pienet ikkunat pohjakerroksen halkovarastoille. Pohja-kerroksen uusi käyttö vaati myös pohjakerroksen ikkunoiden suurentamisen.

Julkisivumuutosten myötä poistettiin ja pelkistettiin useita tyypillisiä renessanssiaiheita ja koristemuotoja, jolloin rakennuksen tyylipuhtaus muuttui huomattavasti. Rakennus sai klassistisia piirteitä. Oiva Kallion suunnittelemat muutostyöt olivat kuitenkin ajan yleisiin tyylivirtauksiin nähden hienovaraisia.

Oulun kaupunki 1978-1982

Kirkkokadun puoleinen julkisivu on pääosin Oiva Kallion suunnitelmien mukaisessa ilmasussa.

- Vuosien 1978-1982 muutostöissä palautettiin pääsisäänkäynti alkuperäiselle paikalleen (Stenberg 1885). Tuolloin Kallion muutostöissä tehty sisäänkäynti ovineen ja portaineen poistettiin sekä korvattiin uusilla ikkunoilla ja ulkoseinäosilla. Samoin keskiosan ensimmäisen kerroksen julkisivuun tehtiin uudet pääsisäänkäynnin ulko-ovet uusine ulkoportaineen (Kallion aikaiset ikkunat poistettiin) ja julkisivuosat muutettiin.

Hallituskadun, Torikadun ja Asemakadun puoleiset julkisivut ovat Oiva Kallion suunnitelmien mukaisessa ilmasussa.

Kattorakenteet ovat Oiva Kallion suunnitelmien mukaisessa ilmasussa.

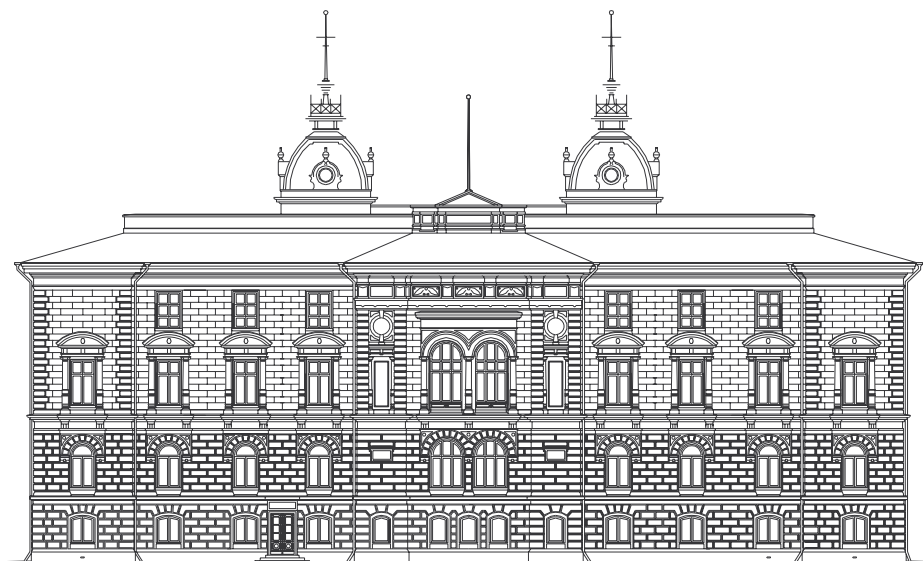
- **Julkisivujen ja kattopintojen osalta Oulun kaupungintalo on arvoisessaan ilmasussa. Päärakennusvaiheiden kerrostumat elävät rakennushistoriallista sekä tyyllillistä rinnakkaiseloaan.**
- **Rakennus on ulkoiselta ilmasultaan yksi Oulun huomattavimmista vanhoista rakennuksista ja sen ulkoista vaippaa on huoltokorjattu asiaan paneutuen. Tulevissakin korjaustöissä tulee rakennuksen ulkoista ilmasua kunnioittaa sen rakennushistoriallisten kerrostumien osalta.**
- **Julkisivuihin ja ulkokehän näkyville kattolapepinnoille ei tule asentaa mitään sellaisia rakennusosia ja/tai teknisiä laitteita, jotka rikkovat rakennuksen ulkoisen ilmasun.**
- **Jos julkisivuihin liittyviä rakennusosia vaihdetaan uusiin tai joudutaan korjaamaan huomattavissa määrin tulee harkita niiden ennallistamista esim. Stenbergin v. 1885 ja/tai Kallion v. 1920 suunnitelmien mukaisiksi (esim. ikkunat, ovet).**

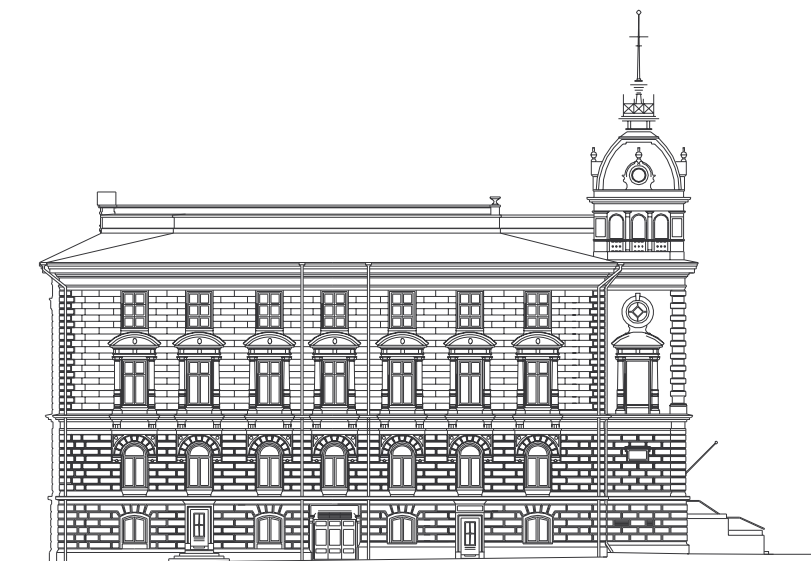
Oulun kaupungintalo

Nykyinen tilanne

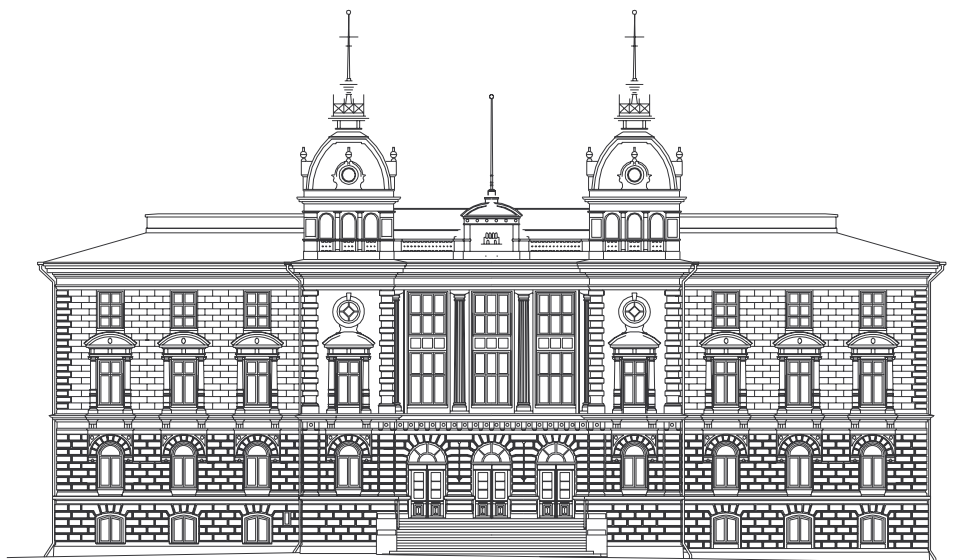
Julkisivut

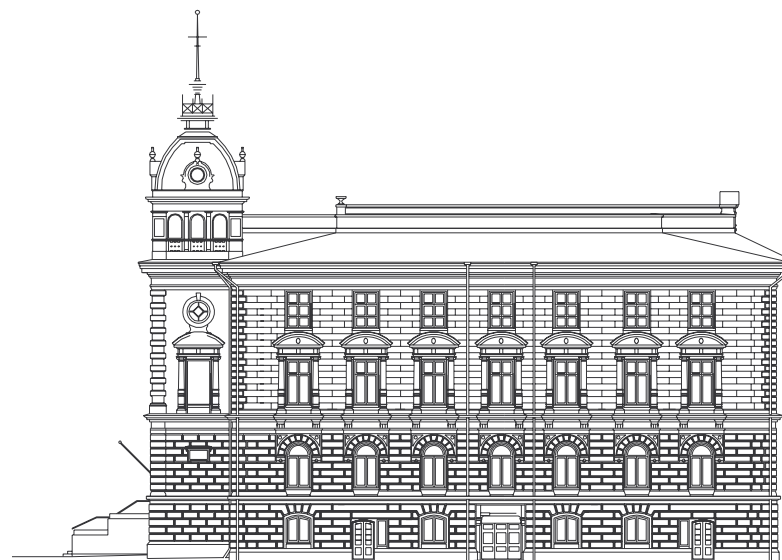
Julkisivu kaakkoon (Kirkkokadulle)

Julkisivu lounaaseen (Hallituskadulle)

Julkisivu luoteeseen (Torikadulle)

Julkisivu koilliseen (Asemakadulle)

Pohjakerros; ruokasalin eteinen.

Ensimmäinen kerros; käytävä kohti eteishallia.

Toinen kerros; lämpiö.

Kolmas kerros; käytävä.

5.28

Sisäpuoliset pinnat, rakennusosat, kalusteet ja sisävärit

Tässä osiossa käsitellään Oulun kaupungintalon sisäpuolisten rakennusosien säilyneisyyttä ja säilytettävyyttä. RHS:n laatimisen yhteydessä ei rakennusosia ole luetteloitu ja inventoitu tiloittain eikä määrittäin.

• Ennen korjaustöihin ryhtymistä tulisi sisäpuoliset rakennusosat inventoida ja luetteloida huoneiloittain sekä lukumäärittäin.

Lattiapinnat

Rakennuksen lattiapinnat uusittiin vuosina 1978-82. Pääsääntöisesti käytävät ja huoneilat ovat linoleumimattoja.

- Kellarissa on alkuperäinen (v.1885) maalattia.
- Pohjakerroksessa on näkyvissä pieniä alueita alkuperäisiä lattiapintoja (esim. v. 1885-87 keraaminen laattalattia ruokasalitilassa 27 sekä v.1885-87 kalkkivilaattoja Torikadun puoleisen sisäänkäynnin eteisessä). V. 1978-82: Keittiössä, wc- ja märkätiloissa on sintrattu laatta; ruokasalitiloissa ja eteisissä on klinkkerilaatta; käytävillä ja huoneissa linoleumimatto.
- Ensimmäisessä kerroksessa v. 1978-82: Pääsisäänkäynnin eteishallissa, aulassa ja pääportaiden edustan käytävillä on käytetty Öölannin kalkkikiveä. Valtuustosalissa ja hallituksen huoneessa on parkettilattia. Toimisto-, neuvottelu- ja käytävätiloissa on linoleumimatto. Wc- ja märkätiloissa klinkkerilaatta.
- Toisessa kerroksessa v.1978-82: Juhlasali, lämpiö ja johtajien huoneet parkettia; Käytävät ja toimistohuoneet linoleumimattoja. Linoleumimattojen läpi kuultaa vanha lautalattia, varsinkin käytävillä.
- Kolmannessa kerroksessa v.1978-82: käytävät ja toimistohuoneet linoleumimattoja. Linoleumimattojen läpi kuultaa vanha lautalattia, varsinkin käytävillä.
- Pääportaissa ja porrashuoneissa ovat porrasaskelmat ja tasanteet v. 1885-87 ja v. 1920 asennettua kalkkikiveä.

• Lattiapintojen osalta alkuperäisiä lattiapintoja v.1885-87 ja 1920 ei ole juurikaan jäljellä. Nykyiset lattiapinnat ovat osittain hyväkuntoisia (Öölannin kalkkikivi, klinkkerilaatat) mutta osittain kuluneita (parketit, linoleumimatot). Parkettipinnat ja varsinkin käytävien linoleumimatot (alla kuultaa pohjalautaa) ovat kuluneita; niiden uusimisvaiheessa on syytä tarkistaa niiden rakennushistoriallinen kuosi ja värisävyt tarkemmalla inventoinnilla. Porrashuoneiden kiviset lattiapinnat tulisi sästää ja kunnostaa.

Sisäseinäpinnat

Sisäseinäpinnat ovat pääsääntöisesti kivisiä, tasoitettuja + maalattuja seinäpintoja; seinät ovat perusrakenteeltaan ja ovi- ja ikkuna-aukotuksiltaan vuosilta 1885-87 ja 1920. Niiden maalauspinnat on uusittu v. 1978-82.

- Kellarissa ovat jäljellä vanhat kiviseinäpinnat v. 1885-87.
- Pohjakerroksen sisäseinäpinnat ovat pääasiassa maalattuja seinäpintoja.
- Ensimmäisessä kerroksessa on hallituksen huoneessa, aulassa ja käytävillä v. 1920 seinäpanelointeja ja -koristeluja sekä koristemaalauksia, jotka on kunnostettu v. 1978-82. Pilareissa, pilastereissa ja porrashuoneiden aukoissa on koristeaiheita. Eteishallin seinät on entisöity koristemaalaamalla v. 1978-82.

Ensimmäinen kerros; aula.

Ensimmäinen kerros; aulan holvikaaria ja pääporras.

Pohjakerros; ruokasali.

Ensimmäinen kerros; hallituksen huoneen sisäkatto.

Toinen kerros; vip-huoneen sisäkatto.

Kolmas kerros; näyttely- ja kirjastohuone.

- Toisen kerroksen juhlasalin sekä ns. soittajien huoneen seinäpinnat ovat koristeaiheiltaan ja maalaustöiltään v. 1973-74 suoritettun entistämistyön mukaisessa ilmeisyydessään. Lämpöissä, käytävillä ja porrasluoneissa on koristelutojen ja maalirajojen erottamia erisävyisiä maalauspintoja.
- Kolmannen kerroksen käytävillä ja porrasluoneissa on koristelutojen ja maalirajojen erottamia erisävyisiä maalauspintoja.
- **Kellarin kiviset seinäpinnat tulee säilyttää.**
- **Sisäseinäpintojen osalta ensimmäisen kerroksen eteishallin ja toisen kerroksen juhlasalin entisöidyt seinäpinnat koristemaalauksineen ovat rakennushistoriallisesti säilytettävissä. Seinäpaneloinnit, koristelut yms. tulee säilyttää entistämällä koko rakennuksessa.**
- **Värisävyjen osalta tulisi ennen tulevia korjaustöitä suorittaa rakennushistoriallisten kerrostumien väri-inventointi seinäpinoissa ja pohtia värisävyjen osalta harkiten palauttavaa entisöintiä.**

Sisäkattopinnot

Sisäkattopinnot ovat ensimmäisen kerroksen, toisen kerroksen ja kolmannen kerroksen keskiosan keskeisiltä huoneiloiltaan esillä alkuperäisessä korkeusasemassaan; ilman alas laskettuja sisäkattoja. Pohjakerroksen lähes kaikki huoneilat sekä ensimmäisen, toisen ja kolmannen kerroksen ulkokehän huoneilat sekä aputilat ovat sisäkattojensa osilta peittyneen v. 1978-82 tehtyjen alakattojen yläpuolelle.

- Kellarissa ovat esillä alkuperäiset sisäkatot; kivipinnat, holvit.
- Pohjakerroksessa ovat lähes kaikki alkuperäiset sisäkattopinnot peitetyt alakatoilla; lukuun ottamatta pieniä alueita (esim. ruokailukabinetti 28 ja arkistovarasto 65, joissa esillä holvikattoja).
- Ensimmäisessä kerroksessa keskeisten alueiden alkuperäiset sisäkatot ovat näkyvissä koristelutoituksineen ja ne on kunnostettu v. 1978-82: eteishalli koristelutoituksineen ja koristemaalauksineen (1978-82), eteishalli (1920), käytävätilat (1885-87) (lukuun ottamatta käytävää 156), hallituksen huone (1920) sekä valtuustosalin (1978-82). Muissa huoneiloissa on pääsääntöisesti alakatto (1978-82).
- Toisessa kerroksessa keskeisten alueiden sisäkatot ovat näkyvissä koristelutoituksineen ja ne on kunnostettu v. 1978-82 lukuun ottamatta juhlasalia (1885-87), joka entisöitiin v. 1973-74: soittajien huone ja käytävätilat (v.1885-87), lämpö (v.1920). Muissa huoneiloissa on pääsääntöisesti alakatto (v. 1978-82).
- Kolmannessa kerroksessa käytävien sisäkatot (v.1920) ovat näkyvissä ja ne on kunnostettu v. 1978-82. Kirjasto- ja näyttelyhuoneen 323 eli entisen lämpöön yläosan (v.1885-87) / lukusalin (v.1920) sisäkatto on piilossa alakaton (v.1978-82) yläpuolella. Huoneiloissa on pääsääntöisesti alakatto (v. 1978-82).
- **Ainakin rakennuksen keskellä sijaitsevien, keskeisten tilojen osalta niiden leveys, pituus ja korkeus ja samalla niiden sisäkattopinnot tulee säilyttää alkuperäisessä, entistettävässä asussaan.**
- **Lähes koko pohjakerroksen sekä muiden kerrosten ulkokehän toimisto- ja kokoushuoneiden alkuperäistä kokoa ei - eikä siten alkuperäisiä sisäkattopintojakaan - voitane kaikkien huoneiden osalta palauttaa entistettyinä, koska talotekniikka lienee pakko asentaa kerrosten ulkokehän huoneiden alas laskettujen sisäkattojen yläpuolelle.**

Ensimmäinen kerros; aulasta lähtevä pääporras.

Kolmas kerros; kaareva porrashuone.

Ensimmäinen kerros; aukkokoriste.

Toinen kerros; toinen pääporras.

Ensimmäinen kerros; hallituksen huoneen oven yläkoriste.

- Pohjakerroksessa tulisi tutkia talotekniikan sijoittamista lattiapinnan alapuolelle, jotta sisäkattopinnot voitaisiin palauttaa ja entistää ainakin keskeisiltä alueiltaan (käytävät, ruokasali- ja kabinetti-tilat yms.).
- Kolmannen kerroksen näyttely- ja kirjastohuoneen sisäkatto (entisen lämpiön 1885-87 yläosa) tulisi pyrkiä palauttamaan / entistämään.
- Värisävyjen osalta tulisi ennen tulevia korjaustöitä suorittaa rakennushistoriallisten kerrostumien väri-inventointi sisäkattopinnoissa ja pohtia värisävyjen osalta harkiten palauttavaa entisöintiä.

Pääportaot ja porrashuoneet

Rakennuksen pääportaot ja porrashuoneet ovat interiöörin kooltaan alkuperäisissä ilmeissään (porraskelmat, kaiteet, seinät ja sisäkatto).

- Pääportaot on pääosin rakennettu v. 1920 muutostöissä. Ensimmäisen kerroksen käytävältä, hallituksen huoneen kohdalla toiseen ja kolmanteen kerrokseen nouseva porrashuone on todennäköisesti alun perin Stenbergin 1885-87 suunnittelema porras, joka on siirretty alkuperäiseltä paikaltaan tähän v. 1920 takorautaisine kaiteineen ja kerrostasanteiden koristeilyväineen. Alaulasta 148 toiseen kerrokseen nouseva porras kaiteineen on toteutettu v. 1920 Kallion suunnitelmien mukaisesti. Toisen kerroksen tasanteelta kolmanteen kerrokseen tämä pääporras jatkettiin vasta v. 1941. Portaot ovat askelmiltaan kivipintaisia.
- Kierreporrashuoneet ovat Stenbergin v. 1885-87 aikaisessa ilmeissään kaiteineen. Askelmat ovat kivipintaisia.

• Porrashuoneet tulee säilyttää entistään.

Koristeaiheet ja detaljit

Rakennuksessa on paljon koristeellisia rakennusosia detaljeineen ja koristeaiheita eri päärakennusvaiheilta.

- Ensimmäisessä kerroksessa Stenbergin takorautainen porraskelma kaiteineen ja portaineen; käytävien, aulan ja hallituksen huoneen paneeloinnit, pilarit, pilasterit, listoitukset ja koristeaiheet; hallituksen huoneen ovet (Kallio v. 1920) ; eteishallin entisöidyt pinnat (v.1978-82); aula ja hallituksen huone sisäkaton kasetointeineen, koristeaiheineen ja lasikatteineen (v.1920); valtuustosalin takorautaiset pilarit yms.
- Toisessa kerroksessa juhlasalin ja soittajien huoneen pilasterit, holvaukset, koristeaiheet ja maalausentisöinnit (v.1885-87); lämpiön pilarit ja koristeaiheet (v.1920); porrashuoneiden pylväät, kaiteet ja koriste-pää (1885-87, 1920); ovien listoitukset yms.

• Rakennusosat detaljeineen sekä koristeaiheet tulee säilyttää entistään ja ne tulee inventoida ja luetteloida ennen korjaustyösuunnittelun aloittamista.

Toinen kerros; lämpiön ja käytävän väliovi.

Kolmas kerros; palo-ovi.

Kolmas kerros; entisen valtuustosalin (v.1920) ikkunakoriste (Kallio).

Ensimmäinen kerros; entisiä maistraatin istuntosalin kalusteita (1920 / Kallio).

Sisäovet

Rakennuksen sisäovet ovat pääosin peräisin vuosilta 1885-87, 1920 ja 1978-82. Ovet kunnostettiin / uudistettiin v. 1978-82.

- Kellarin ovet ovat alkuperäisiä v. 1885-87.
- Pohjakerroksessa on puurakenteisia ovia, joista osa on vuosilta 1885-87 ja 1920 sekä osa 1978-82. Palo-ovet on rakennettu v. 1978-82.
- Ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa kerroksessa on ovia kaikilta päärakennusvaiheilta. Kaikki palo-ovet ovat v. 1978-82. Ensimmäisen kerroksen eteishallin sekä aulan ja käytävän kulunvalvotut lasiovet on toteutettu muutama vuosi sitten.

• **Sisäovet tulee säilyttää entistään.**

• **Palo-ovet sivu- ja ylälaseineen eivät täytä nykymääräyksiä, joten ne on vaihdettava tulevaisuudessa korjaustöissä; tällöin niiden ilmiäisyyn ja detaljeihin tulee kiinnittää suunnitteluvaiheessa erityistä huomiota.**

• **Ovet tulee inventoida ja luetteloida ennen korjaustyösuunnittelun aloittamista. Vanhat ovet: värisävyjen osalta tulisi ennen tulevia korjaustöitä suorittaa rakennushistoriallisten kerrostumien väri-inventointi ja pohtia värisävyjen osalta harkiten palauttavaa entisöintiä.**

Kiintokalusteet ja irtokalusteet

Rakennuksessa on hyvin vähän alkuperäisiä kiinto- ja irtokalusteita vuosilta 1885-87 ja 1920. Pääsääntöisesti kalusteet uusittiin vuosina 1978-82.

- 1885-87: todennäköisesti ei ole jäljellä alkuperäisiä kalusteita.
- 1920: mm. entinen valtuustosalin ulkoikkunan koristelevy on tallessa varastossa; entisen maistraatin istuntosalin tuoleja ja kaappeja on siirretty huoneeseen 108.
- 1978-82: valtuustosali + kaikki rakennuksen peruskiinto- ja irtokalusteet.
- 1998-2005: info; neuvotteluhuone 108 ja 101; hallituksen huone; kaupunginjohtajan työhuone; kolmannen kerroksen lahjaväriiniit.

• **Kiinto- ja irtokalusteet tulee inventoida ja luetteloida ennen korjaustyösuunnittelun aloittamista. Inventoinnin jälkeen tulee harkita se, miten eri päärakennusvaiheista säilyneet kiinto- ja irtokalusteet sijoitetaan tulevaisuudessa korjaustöissä.**

Sisävärit

• **Sisäväriyksen rakennushistoriallinen inventointi ja maalikerrosten 'raaputusutkimukset' tulisi suorittaa kaikkien rakennusosien osalta ennen varsinaisen korjaustyösuunnittelun aloittamista.**

Oulun kaupungintalo
J. E. Stenbergin suunnitelmien
mukaisena (1885 – 87).
(Pohjois-Pohjanmaan Museo.)

Oulun kaupungintalo
Oiva Kallion suunnitelmien
mukaisena (1920).
(Pohjois-Pohjanmaan Museo.)

Oulun kaupungintalo
vuosien 1978 – 82
korjaustöiden mukaisessa
ilmiasussaan.

5 TIIVISTELMÄ

Oulun kaupungintalo rakennettiin vuosina 1885-1887 arkkitehti Johan Erik Stenbergin laatimien suunnitelmien mukaisesti Oulun uudeksi Seurahuoneeksi. Rakennus rakennettiin Seurahuone Oy:n ravintola- ja hotellitoimintaa varten.

Vuonna 1919 Oulun kaupunki hankki haltuunsa Seurahuone Oy:n osake-enemmistön. Vuonna 1920 rakennusta korotettiin yhdellä lisäkerroksella ja rakennuksen sisätiloissa tehtiin huomattavia muutoksia arkkitehti Oiva Kallion suunnitelmien mukaisesti. Osa rakennuksesta toimi edelleen Seurahuoneena (hotelli- ja ravintolatoiminta) ja osaan rakennuksen tiloista siirtyi Oulun kaupungin virastoja.

Hotelli Seurahuone lopetti toimintansa 1930-luvulla ja vuonna 1942 Oulun kaupungin-hallitus muutti rakennuksen nimen Oulun kaupungintaloksi. Oulun kaupunginteatteri toimi rakennuksessa vuosina 1944-1972. Vuonna 1974 juhlasali peruskorjattiin entistään.

Vuosina 1978-1982 rakennus peruskorjattiin Oulun kaupungin keskushallinnon ja virastojen käyttöön. Peruskorjaussuunnitelmat laati Oulun kaupungin rakennusviraston talonsuunnitteluosasto.

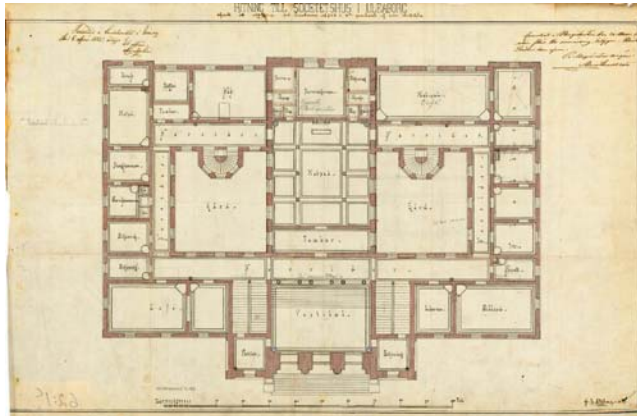
Viimeisimmän peruskorjauksen valmistumisesta on aikaa jo 23 vuotta. Rakennusta on huollettu ja korjattu vuosien saatossa hyvin, mutta varsinkin talotekniikan järjestelmät alkavat olla pääsääntöisesti käyttöikänsä päässä. Lisäksi rakennuksen rakenteet (mm. alapohja, kerrosten välipohjat, yläpohja sekä sisäpihojen ja kattoterassin vesieristeet pinnoituksineen) vaativat tehtyjen tutkimusten perusteella korjaustoimenpiteitä.

Rakennuksen lähiympäristö sekä puistoalueet on kunnostettu vuonna 2002.

Voimassa olevan asemakaavan mukaisesti rakennus säilyy. Oulun kaupungin vuonna 1986 julkaiseman kirjan 'Oulun kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet' mukaisesti rakennus kuuluu toimenpidesuositukseltaan luokkaan A: "Rakennusta ei saa purkaa eikä siihen tai sen lähiympäristöön saa tehdä sen kulttuurihistoriallisia, rakennustaiteellisia tai ympäristöllisiä arvoja alentavia muutoksia. Mahdollisista muutostoisista sekä lisä- ja uudisrakentamisesta on niiden suunnitteluvaiheessa pyydettävä Museoviraston lausunto."

Tämä rakennushistoriallinen selvitys (RHS) on laadittu yhtä aikaa korjaustyöhankkeen hankesuunnitelman kanssa arvottamaan ja määrittelemään korjaustyöalueiden sekä -toimenpiteiden kehystä. RHS:n yhteenvedona on etsitty ja dokumentoitu ne rakennuksen eri rakennusvaiheissa tehdyt rakennushistoriallisesti arvokkaat tila- ja rakennusosakokonaisuudet, jotka tulee ottaa huomioon tulevissa peruskorjaus- ja muutostöissä säilyttäen, entistään ja/tai palauttaen. Lisäksi RHS suosittaa tehtäväksi tarkempia inventointeja eri rakennusosille.

Ulko- ja piha-alueet on kunnostettu. Uudentamistyöt on tehty huolella ja piha- sekä puistoalueet ovat rakennuksen arvon mukaisessa ilmeisyydessä.

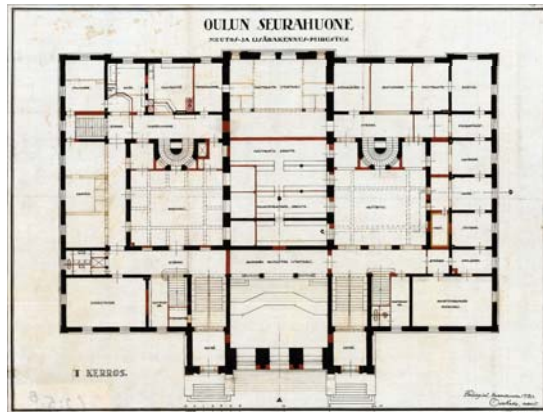
Pohjapiirustus 1, krs.
J.E. Stenberg (1885).

Rakennuksen ulkoinen ilme on kolmen rakennusvaiheen mukaisessa asussa. Se ei kaipaakaan mitään uudentamista normaaleja julkisivujen kunnostus- ja maalaustöitä lukuun ottamatta.

- Julkisivuihin ja ulkokehän näkyville kattolapepinnoille ei tule asentaa mitään sellaisia rakennusosia ja/tai teknisiä laitteita, jotka rikkovat rakennuksen ilmeä. Jos rakennusosia uusitaan tai joudutaan korjaamaan huomattavissa määrin tulee harkita niiden ennallistavaa uudentamista esim. Stenbergin v. 1885 ja/tai Kallion v. 1920 suunnitelmien mukaisiksi (esim. ikkunat, ovet).

Kellarikerros on vuoden 1885-1887 rakennusvaiheen mukaisessa asussa. Kellari tulisi säilyttää ainakin seinä- ja sisäkattopinnoiltaan; kellarissa on mm. alkuperäisiä holvikattoja sekä kiviseiniä.

Rakennuksen pohjapiirustuksissa on nähtävissä alkuperäisen Stenbergin suunnitelman (1885-87) mukainen, symmetrinen kiviseinien kehys. Tähän symmetriseen raamiin ovat myöhemmät korjaus- ja muutostyöt tuoneet uusia väliseiniä sitä mukaa, kun tilojen toiminnot ja tarpeet ovat muuttuneet.

Pohjapiirustus 1, krs.
Oiva Kallio (1920).

Pohjakerros on moninaisten muutostöiden myötä kadottanut selkeän symmetrisen tilakehyksensä. Uudet väliseinät, pienet huonetilat ja uuden tekniikan sijoittaminen matalaan kerroskorkeuteen alas laskettujen sisäkattojen yläpuolelle ovat pirstoneet kerroksen sokkeloiseksi tilakokoelmaksi. Pohjakerroksessa rakennushistoriallisten kerrostumien selkeärajaisuus on kadonnut tai ainakin pirstoen peittänyt. Rakennusosien osalta löytyy joitakin ovia, lattiapinnoitteita, sisäkattopintoja, seiniä yms., jotka ovat peräisin vuosilta 1887 ja 1920.

- Pohjakerroksen tilat kaipaavat uudelleen järjestelyä selkeiksi tilaryhmiä ja varsinkin sisäkattojen osalta tulisi etsiä talotekniikan sijoitusratkaisuja, jotka antaisivat mahdollisuuden keskeisten tilaryhmien alkuperäisen kokonaisinteriöön ja sitä kautta myös sisäkattopintojen palauttamiseen.

Ensimmäisessä kerroksessa Stenbergin v. 1885 suunnitelmista ovat säilyneet kokonaisina interiööreinä käytävät ja kierreporrashuoneet. Ulkokehän huonetilat ovat osittain Stenbergin (1885) ja Kallion (1920) suunnitelmien mukaisia, mutta sisäkattopinnot ovat piilossa alakattojen (1978-82) yläpuolella. Eteishalli on Stenbergin suunnitelmien kokoinen interiööriltään; se palautettiin ja entisöitiin vuosina 1978-82. Kallion suunnitelmista muutostöistä (1920) ovat tiloina säilyneet hallituksen sali ja aula lasikattoineen sekä pääportaat ylempiin kerroksiin. Valtuustosali on vuosien 1978-82 aikana tehdyssä ilmeisyydessään.

- 1. kerroksen osalta tulee edellä mainitut keskeiset tilat säilyttää entistään.
- Ulkokehän huonetilojen alkuperäiset sisäkattopinnot tulisi palauttaa esille. Talotekniikan sijoituksen osalta huoneiden alakatot ovat kuitenkin pienempi paha kuin keskeisten tilojen alkuperäisen kokonaisilmeisen rikkomisen alakatoin ja koteloin. Entistävän, palauttavan ja uudentavan korjaustyön yksi kulminaatiopiste onnistumisessa onkin nykytekniikan järjestelmien soveltaminen / 'piilottaminen' interiöör kokonaisuuteen.

Pohjapiirustus 1, krs.
Nykytilanne (1978-82).

Juhlasali.

Toisessa kerroksessa Stenbergin v. 1885 suunnitelmista ovat kokonaisina interiööreinä säilyneet juhlasali (entistetty v. 1973-74), käytävät sekä kierreporrashuoneet. Kallion v. 1920 muutostöistä ovat kokonaisina interiööreinä säilyneet lämpiö ja pääportaat. (2. kerroksen nykytilanteen pohja-piirustuksessa näkyy parhaiten Stenbergin symmetrisen pohjakaavio-suunnittelun peruskehys).

- Edellä mainitut keskeiset tilakokonaisuudet tulee säilyttää entistään. (• Ulkokehän huonetilojen, nykytekniikan sijoittamisen sekä rakennusosien toimenpidesuosittelun osalta ks. ensimmäisen kerroksen selostuskappale.)

Kolmannessa kerroksessa Stenbergin v. 1885 suunnitelmista ovat kokonaisina interiööreinä säilyneet juhlasalin yläosa ja kierreporrashuoneet. Kolmas kerros rakennettiin uutena kerroksena v. 1920 Oiva Kallion suunnitelmien mukaisesti ja se on peruskehykseltään ko. toteutuksen mukainen. Kallion v. 1920 muutostöistä ovat kokonaisina interiööreinä säilyneet vain käytävätilat ja toinen pääporras (toinen pääporras rakennettiin v. 1941). Vuoden 1920 muutostöissä nykyinen kirjasto-näyttelyhuone rakennettiin alkuperäisen kaksi kerrosta korkean lämpiön yläosaan lukutilaksi, mutta sen kokonaisinteriööri on muuttanut v. 1978-82 muutostöissä tehty alakatto.

- Edellä mainitut keskeiset tilakokonaisuudet tulee säilyttää entistään. (• Ulkokehän huonetilojen, nykytekniikan sijoittamisen sekä rakennusosien toimenpidesuosittelun osalta ks. ensimmäisen kerroksen selostuskappale.)

Ullakkokerroksessa / kattokerroksessa Stenbergin v. 1885 suunnitelmista ovat säilyneet kierreporrashuoneet ja tornihuoneiden sekä kattoterassin kehys. Kallion v. 1920 suunnitelmista ovat säilyneet porrashuone, tornihuoneiden ikkunamuutokset ja vesikaton alaisen ullakkotilan rakenteet. Vuosina 1978-82 rakennettiin ullakolle tekniset tilat.

- Ullakkokerroksen teknisten tilojen ja vesikattopintojen tulevissa korjaustöissä tulee huomata se, että rakennuksen julkisivujen puoleisilla kattolappeille ei asenneta mitään rakennusosia eikä talotekniikan hormoneja, piippuja yms. rakenteita. Kaikki edellä mainitut piiput yms. tulee sijoittaa vesikattopinnoille, jotka ovat sisäpihojen puolella eivätkä ne saa nousta niin korkealle, että ne näkyvät ulkokehän julkisivujen kattopinnoilla häiritsevinä rakennusosina.

- Rakennusosien, kiinto- ja irtokalusteiden sekä sisätilojen värien osalta tulee suorittaa tarkemmat inventoinnit ja luetteloinnit ennen korjaustöiden aloittamista.

Oulun kaupungintalo on ilmiänsuhtaan Oulun kaupungin huomattavin uusrenessanssirakennus - uusbarokkisine tyylikaikuihin - sekä vuonna 1920 tehtyjen korotus- ja muutostöiden mukanaan tuomin, klassisismiin viittaavien lisämaustein.

Oulun kaupungintalo on eri rakennusvaiheidensa rakennushistoriallisilta ja tyyllillisiltä kerrostumiltaan monisyinen ja -lomittainen arvokudelman. Rakennuksen tilojen sekä rakennusosien korjaaminen, säilyttäminen, entistäminen ja palauttaminen vaatii tulevien korjaustyöhankeiden osapuolilta sisäistävä paneutumista ja sitoutunutta yhteistyöhön kohteen arvolle sopivan lopputuloksen aikaansaamiseksi.

7. PÄÄLÄHTEET

7.1 Kirjallisuus ja painotuotteet.

Satu Päivärinne:

‘Seurahuone – Kaupungintalo. Rakennushistoria.’
Oulun yliopisto, arkkitehtiosasto, rakennustaiteen historian laitos.
Oulu 30.9.1972.

‘Oulun kaupungintalo’ - esite.

Julkaisija: Oulun kaupunki.
Toimitus: Kaupungintalon historiatoimikunta (Eljas Mikkonen, Esko Järventaus, Martti Ursin, Jorma Westerlund).
Teksti: Satu Päivärinne. Kirjapaino Oy Kaleva. 1975.

‘Oulun kaupungintalon esite’.

Oulun kaupunki, Keskusvirasto, Raimo Manninen.
Kirjapaino Kaleva. 1996.

Restaurant Societyhouse Oy, Pasi Kovalainen ja Weikko Kotila:

‘Uuden Seurahuoneen rakennushistoria.’
Petrellin palatsin tarina. Julkaisija: Uusi Seurahuone.2002.
- Kappale IV: ‘Oulun Seurahuoneen historia’, (sivut 91-115).

7.2 Piirustukset

Johan Erik Stenberg:

‘Ritning till Societetshus i Uleåborg’.
J. E. Stenberg; 8. April 1885.
Pohjapiirustukset: ‘Pohjakerros, 1. kerros, 2. kerros, 3. kerros’ (4 kpl).
Julkisivupiirustukset: ‘Fasad mot Kyrkogatan, Fasad mot Regeringsgatan, Fasad mot Torggatan’ (3 kpl).
Leikkauspiirustus: ‘Genomskärning’ (1 kpl).
- Oulun maakunta-arkiston kokoelmat.

Oiva Kallio:

‘Piirustus Oulun Seurahuoneen muuttamista varten Kaupungintaloksi.’
Oiva Kallio: ‘Helsingissä 5. kesäk. 1919 ja 3. heinäk. 1919.’
Pohjapiirustukset: pohjakerros, 1. kerros, 2. kerros, 3. Kerros (4 kpl).
Leikkauspiirustus (1 kpl).
- Oulun maakunta-arkiston kokoelmat.

Oiva Kallio:

‘Oulun Seurahuone. Muutos- ja lisärakennuspiirustus.’
Oiva Kallio: ‘Helsingissä tammikuussa 1920.’
Pohjapiirustukset: pohjakerros, 1. kerros, 2. kerros, 3. Kerros (4 kpl).
Julkisivupiirustukset: Julkisivut Kirkkokadulle, Hallituskadulle, Torikadulle ja Asemakadulle (4 kpl).
Leikkauspiirustus (1 kpl).
- Oulun maakunta-arkiston kokoelmat.

Oulun kaupunki:

‘Juhlasalin muutos- ja restaurointityö 1972-1974. Ent. rahatoimiston muutos kaup.hallituksen kokoushuonetilaksi-1974. Kaupungintalo.’
Oulun kaupungin Rakennusvirasto, Talosuunnitteluosasto:
‘Pääpiirustukset 9.9.1974’.
- Oulun kaupunki. Tekninen virasto. Tilapalvelut / piirustusarkisto.

Oulun kaupunki:

‘Perusparannus. Kaupungintalo.’
Oulun kaupungin Rakennusvirasto, Talosuunnitteluosasto:
‘Pääpiirustukset 14.7.1978’.
- Oulun kaupunki. Tekninen virasto. Tilapalvelut / piirustusarkisto.

7.3 Rakennustyöselitykset yms. asiakirjat

Oulun kaupunki:

‘Perusparannus. Kaupungintalo.’
Oulun kaupungin Rakennusvirasto, Talosuunnitteluosasto:
‘Oulun kaupungintalo. Perusparannustyö. Rakennuselitys, liitteet (3). 8.11.1978.’

7.4 Muut lähteet

- Valokuvat Pohjois-Pohjanmaan Museolta.
- Oulun kaupungintalon digitaalinen valokuvaus keväällä 2005 (Arkkitehtitoimisto Kari Huotari Oy).
- Katselmuskierrokset Oulun kaupungintalolla keväällä 2005.

7.5 Ohjelähteet

Museovirasto:

‘Valtion rakennusperinnön vaaliminen’.
Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 19.
Vammalan Kirjapaino Oy 1998.